

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 31 במרץ 2017

Q1

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
10	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
14	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
35	3. סקירת הסיכונים
73	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים
74	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
77	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2017
81	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
89	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
185	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
188	5. ממשל תאגידי
189	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
205	7. נספחים
214	מילון מונחים
216	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 31 במרץ 2017

Q1

תוכן העניינים

10	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
10	1.1. מידע הצופה פני עתיד
11	1.2. מידע כספי תמציתי עיקרי
13	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
13	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
14	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
14	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
16	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
21	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
30	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
34	2.5. חברות מוחזקות עיקריות
35	3. סקירת הסיכונים
35	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
35	3.2. סיכון אשראי
58	3.3. סיכון שוק
69	3.4. סיכון נזילות ומימון
70	3.5. סיכון תפעולי
70	3.6. סיכון ציות
70	3.7. סיכון משפטי
70	3.8. סיכון מוניטין
70	3.9. סיכון רגולציה וחקיקה
71	3.10. סיכון כלכלי
71	3.11. סיכון אסטרטגי
71	3.12. סיכון סביבתי
71	3.13. הליכים משפטיים ואחרים
72	3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח
73	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
73	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
73	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

11	טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
15	טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
16	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
16	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
17	טבלה 2-4: התפתחות של סך הרווח המימוני, נטו
17	טבלה 2-5: נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
18	טבלה 2-6: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
18	טבלה 2-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות
19	טבלה 2-8: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
20	טבלה 2-9: רווח כולל
21	טבלה 2-10: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
21	טבלה 2-11: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
22	טבלה 2-12: סיכון אשראי בעייתי
22	טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
23	טבלה 2-14: יתרות ניירות-ערך
23	טבלה 2-15: פירוט אגרות-חוב קונצרני לפי ענפי משק
24	טבלה 2-16: התפתחות ביתרות הפיקדונות
24	טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
24	טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
25	טבלה 2-19: מכשירים נגזרים
26	טבלה 2-20: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
27	טבלה 2-21: חישוב יחס הלימות ההון
28	טבלה 2-22: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
29	טבלה 2-23: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
29	טבלה 2-24: יחס מינוף
30	טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
36	טבלה 3-1: סיכון אשראי בעייתי
36	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
37	טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
38	טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי
39	טבלה 3-5: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
40	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
46	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוני והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
46	טבלה 3-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
47	טבלה 3-9: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק
48	טבלה 3-10: חשיפות עיקריות למדינות זרות
51	טבלה 3-11: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
52	טבלה 3-12: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
55	טבלה 3-13: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
55	טבלה 3-14: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
56	טבלה 3-15: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
56	טבלה 3-16: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
56	טבלה 3-17: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
57	טבלה 3-18: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
57	טבלה 3-19: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
58	טבלה 3-20: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה
59	טבלה 3-21: השפעת שינויים הפיננסיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים
60	טבלה 3-22: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

62	טבלה 3-23: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד
64	טבלה 3-24: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ
66	טבלה 3-25: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית
68	טבלה 3-26: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)
69	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות
70	טבלה 3-28: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 23 במאי 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, לתקופה ינואר-מרץ 2017.

1.1 מידע הצופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתעדים", "עשוי להשתנות", "צרר", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתמשו בכלל, או יתמשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

1.2 מידע כספי תמציתי עיקרי טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.2016	30.06.2016	30.09.2016	31.12.2016	31.03.2017	
מדדי ביצוע עיקריים					
8.39%	13.91%	8.29%	1.61%	9.22%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
0.16%	0.25%	0.16%	0.03%	0.17%	תשואה לנכסים
62.12%	57.41%	61.14%	63.11%	61.55%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽²⁾
2.03%	2.23%	2.08%	2.08%	2.07%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽³⁾
9.74%	10.20%	10.81%	11.01%	11.21%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפי באזל 3 ⁽⁴⁾
13.94%	14.43%	15.02%	15.11%	14.90%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון לפי באזל 3 ⁽⁴⁾
7.11%	7.27%	7.40%	7.25%	7.30%	יחס מינוף ⁽⁴⁾
105%	113%	117%	124%	128%	יחס כיסוי נזילות ⁽¹⁾⁽⁵⁾
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.54%	1.48%	1.39%	1.49%	1.45%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
2.11%	1.96%	1.80%	1.76%	1.55%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.14%	0.14%	0.19%	0.31%	0.39%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.06%	(0.18%)	(0.17%)	0.67%	0.16%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
674	1,117	699	138	767	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,931	2,122	2,111	2,029	2,073	הכנסות ריבית, נטו
46	(128)	(118)	469	107	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,209	2,586	2,196	2,354	2,255	רווח מימוני, נטו*
1,614	1,783	1,471	1,660	1,529	הכנסות שאינן מריבית
1,307	1,277	1,349	1,283	1,302	מזה - עמלות
2,202	2,242	2,445	2,601	2,217	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,223	1,209	1,142	1,209	1,250	מזה - משכורות והוצאות נילוות
3,545	3,905	3,582	3,689	3,602	סך הכנסות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)					
0.51	0.84	0.52	0.10	0.58	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

(3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, הוצאות וברוח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

(4) למידע נוסף, ראה פרק "הון, הלימות הון ומינוף" להלן.

(5) למידע נוסף, ראה פרק "סיכון נזילות ומימון" להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.2016	30.06.2016	30.09.2016	31.12.2016	31.03.2017	
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מהמאזן					
434,905	440,856	440,188	448,105	445,847	סך-כל הנכסים
63,086	68,483	71,759	80,378	77,088	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
66,154	67,720	65,215	71,449	74,894	ניירות-ערך
279,850	278,271	277,539	271,957	269,982	אשראי לציבור, נטו
8,725	8,232	7,676	7,600	8,018	סיכון אשראי בעייתי, נטו
4,134	3,745	3,526	3,110	2,749	חובות פגומים מאזניים, נטו
401,382	406,322	405,879	413,880	410,769	סך-כל ההתחייבויות
3,817	4,213	3,508	4,377	4,199	מזה - פיקדונות מבנקים
321,576	327,500	326,244	338,502	337,518	פיקדונות הציבור
36,836	36,081	35,836	33,560	31,171	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
33,336	34,342	34,119	34,047	34,909	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
4,831	4,263	3,866	3,507	2,997	יתרות נכסים לא מבצעים (NPL)
נתונים נוספים					
19.5	19.4	21.3	22.9	22.1	מחיר מניה לסוף תקופה (בש"ח)
8.80	10.12	16.77	15.75	3.10	סך-הכל דיבידנד למניה (באגרות)*
0.30%	0.29%	0.31%	0.29%	0.29%	יחס עמלות לסך נכסים

* מחושב על-פי מועד התשלום בפועל.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-767 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 674 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2016.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-9.22%, בהשוואה ל-8.39% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הנקי הושפע בעיקר מעלייה בהכנסות ריבית נטו, לאחר הפסדי אשראי שקוזה על-ידי ירידה בהכנסות מימון שאינן מריבית ומרישום הוצאת מס ברבעון הראשון של שנת 2016 עקב השפעת ירידת מס חברות על יתרות המסים הנדחים, בסך של 114 מיליון ש"ח.

יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 31 במרץ 2017 הסתכם לשיעור של 11.21%, בהשוואה לשיעור של 11.01% ביום 31 בדצמבר 2016. יחס זה, גבוה מיעדי ההון הנדרשים על-ידי בנק ישראל לשנת 2017.

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון הנזילות. סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכון התפעולי לרבות סיכוני טכנולוגיה ומחשוב וסיכוני סייבר. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון אסטרטגי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

להרחבה ראה [סעיף 4.3 בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2016](#).

למידע על הסיכונים ראה [פרק סקירת הסיכונים להלן](#), [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#).

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2016 אישרו הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית (לשנים 2017-2019), המתעדכנת מדי שנה על בסיס התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, שינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה ושינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כלל תחומי פעילותו. מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות של הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים והן מחייבות את הבנק להיערך לעתיד במטרה להעניק ללקוחותיו חוויית שירות איכותית ומתקדמת וליצר ערך ללקוחותיו וליתר מחזיקי העניין.

בנוסף, הבנק ממשיך ליישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי הלימות ההון, והן היוו שיקול בגיבוש התוכנית האסטרטגית.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. מטרת התוכנית האסטרטגית היא לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאית בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל מחזיקי העניין.

תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, והיא מתמקדת בחמש תימות מרכזיות אשר עודכנו ואושרו בסוף שנת 2016:

- 1. מובילות יוצרת ערך בישראל בפלחי לקוחות ובפעילויות במיקוד** – העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, יצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוחות השונים וחיזוק המיקוד העסקי בפעילויות בעלות פוטנציאל.
- 2. העצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי** – שירות בנקאי פשוט, נגיש ואינטואיטיבי המשלב שירותים דיגיטליים מתקדמים עם שירות וייעוץ אנושי בפעילויות מורכבות וצמתי החלטה.
- 3. בונים את המחר: בניית תשתיות, חדשנות וצמיחה בינלאומית ממוקדת** – חיזוק התשתיות לצמיחה עתידית, פיתוח יכולות טכנולוגיות מתקדמות תוך שיתופי פעולה עם הסביבה העסקית ופיתוח הפעילות המסחרית הבינלאומית, בדגש על ארצות-הברית.
- 4. ערך משותף בר קיימא עם מחזיקי העניין** – קידום מהלכים עסקיים המייצרים ערך משותף לציבור ולבנק תוך הגברת השקיפות וקידום השיח עם כלל מחזיקי העניין.
- 5. פישוט ומצוינות תפעולית מתמשכת** – אופטימיזציה של כלל המשאבים, תוך פישוט ועיצוב מחדש של תהליכים מקצה לקצה ויישום תוכנית התייעלות רב שנתית.

הבנק ימשיך לשים דגש על טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה (Agile).

הבנק יפעל לקידום מצוינות בניהול פיננסי וניהול הון דינמי ומתקדם.

הפעילות תתבצע תוך ניהול סיכונים קפדני, ההולם את מתווה פעילות הבנק.

הבנק ימשיך לפעול בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח התקופתי לשנת 2016](#).

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכנית לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין, כי סיכויי הצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת הצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

ההתפתחויות הפוליטיות משני צדי האוקיינוס ריכזו עניין רב במהלך הרבעון הראשון של השנה. בתחילת השנה גברו החששות מפני עליית כוחות לאומניים לשלטון באירופה אך אלו פחתו לאחרונה עם בחירתם של מועמדים מתונים ופרו-אירופים בהולנד ובצרפת. בארצות-הברית הנשיא טראמפ החל את כהונתו, ועד עתה נראה שהוא נתקל בקשיים פוליטיים רבים בדרכו ליישם את משנתו הכלכלית. חרף אי-הוודאות הפוליטית הגבוהה, בפעילות הכלכלית הגלובלית נרשמה דווקא האצה, הן בכלכלות המפותחות והן במתפתחות. מדדי אמון הצרכנים והעסקים נמצאים בשיא של השנים האחרונות וגם האינפלציה נמצאת במגמת עלייה. מסתמן שהצמיחה הגלובלית השנתית תהיה גבוהה מזו של אשתקד, וקרן המטבע הבינלאומית עדכנה מעט את תחזיות הצמיחה לשנים 2017 ו-2018 לרמה של 3.5% ו-3.6% בהתאמה.

הצמיחה בארצות-הברית עמדה ברבעון הראשון של שנת 2017 על שיעור שנתי נמוך של 0.7%. הגורם המרכזי לצמיחה הנמוכה הייתה הצריכה הפרטית. צמיחה ברבעון שחלף ב-0.3% בלבד. יש לציין שהרבעון הראשון היה חלש מזה מספר שנים ויש הסבורים כי מדובר בבעיה סטטיסטית של ניכוי עונתיות. המשק האמריקני המשיך לייצר משרות בקצב דומה לזה של הממוצע ב-2016, ושיעור האבטלה ירד לרמה של 4.5% בסוף הרבעון הראשון של שנת 2017. באירופה נרשם גם כן שיפור מסוים בשוק העבודה והרמה הממוצעת של שיעור האבטלה שם ירדה לרמה של 9.5%. מדדי אמון הצרכנים והעסקים נמצאים ברמות גבוהות והצמיחה ברבעון הראשון של שנת 2017 עמדה על 1.8% ברמה שנתי.

בשוקים המתעוררים נרשמה האצה בפעילות הכלכלית. ברבעון הראשון של שנת 2017 צמחה סין ב-6.9% במונחים שנתיים, כשברקע הצמיחה הגבוהה נותר החשש מהתנפצות בועת הנדל"ן במדינה. בברזיל נרשמה התאוששות כלכלית ומסתמן שהצמיחה ברבעון הראשון תהיה חיובית לאחר שני רבעונים של מיתון בפעילות הכלכלית.

האינפלציה במדינות המפותחות החלה לעלות אך היא עדיין ברמה שלא מהווה סיכון מבחינת הבנקים המרכזיים. בארצות-הברית מדד המחירים לצרכן (ללא אנרגיה ומזון) עלה בשיעור שנתי של 2.0% בחודש מרץ 2017 ובגוש האירו עלה מדד הליבה בשיעור של 0.7%. השיפור המתמשך בפעילות הכלכלית בארצות-הברית הביא את הבנק המרכזי בארצות-הברית להעלות את הריבית בחודש מרץ 2017 לרמה של 1.00%-0.75%. הבנק המרכזי האירופאי הותיר את ריבית הפיקדונות (של הבנקים המסחריים בבנק המרכזי) ברמה של (0.4%) אך הפחית בחודש אפריל את רכישת אגרות-החוב מ-80 מיליארד אירו בחודש ל-60 מיליארד אירו.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

הצמיחה ברבעון הראשון הואטה על-פי האומדן הראשוני של הלמ"ס לשיעור של 1.4%, זאת לאחר צמיחה מהירה של 4.0% בשנת 2016. נתון הצמיחה הרבעוני הושפע מאוד מירידה חדה ביבוא כלי רכב לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2016 (המס על יבוא כלי הרכב משפיע על הצמיחה), ולכן הוא לא משקף להערכתנו תפנית שלילית בפעילות הכלכלית. שיעור האבטלה ירד ברבעון השני לרמה של 4.2% וכן ניכרת עלייה בשכר הממוצע במשק לאור עליית שכר המינימום בחודש ינואר ל-5,000 ש"ח. הצריכה הפרטית, למעט רכישת כלי רכב, המשיכה לגדול ברבעון הראשון של השנה בשיעור שנתי של 3.8%. הגידול בצריכה הפרטית היה מנוע הצמיחה העיקרי של המשק בשנים האחרונות. גידול זה נשען על המצב הטוב בשוק העבודה והריבית הנמוכה. יצוא הסחורות והשירותים גדל ברבעון זה בשיעור שנתי של 10.6%. ההשקעה בבנייה למגורים המשיכה לגדול בשיעור שנתי של 6.0%. עם זאת הביקוש לדירות חדשות פחת ונרשמה ירידה של 16% ברכישת דירות חדשות ברבעון הראשון של שנת 2017, לעומת הרבעון הראשון של 2016. העלאת המיסוי על משקיעי הנדל"ן ותוכנית מחיר למשתכן ציננו את הביקושים לדירה. ניכרת גם התמתנות בעלויות המחירים בשוק, וסקר מחירי הדירות של הלמ"ס מצביע על התייצבות של המחירים בחמשת החודשים האחרונים.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הגירעון התקציבי של הממשלה הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-2.4 מיליארד ש"ח, לעומת עודף של 0.9 מיליארד ש"ח ברבעון המקביל ב-2016. הגירעון התקציבי ב-12 החודשים שהסתיימו ברבעון הראשון הגיע ל-2.3% מהתמ"ג, שיעור נמוך מהיעד של 2.9% מהתמ"ג שנקבע לשנת 2017. ההכנסות ממסים המשיכו לגדול בשיעור נומינלי גבוה של כ-5% לעומת הרבעון הראשון של 2016. בחודש אפריל הודיעה הממשלה על שורה של צעדים הכוללים הפחתות מכסים על מספר מוצרים, הגדלת נקודות הזיכוי להורים וסבסוד צהרונים. עלות התוכנית נאמדת בכ-4 מיליארד ש"ח לשנה. ריבית בנק ישראל נותרה ברמה של 0.1% מחודש מרץ 2015 וגם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017. המדיניות המוניטרית הייתה מרחיבה על רקע האינפלציה הנמוכה והייסוף המתמשך בשער השקל. פער הריביות מול ארצות-הברית המשיך להתרחב, לאור עליית ריבית הפד בחודש מרץ 2017 לרמה של 1.0%. נכון לחודש מאי 2017, שוק ההון מגלם צפי לאי שינוי ריבית בנק ישראל במהלך שנת 2017.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן עלה ברבעון הראשון של שנת 2017 בשיעור של 0.1% (מדד בגין). המדד "הידוע" ירד בשיעור של 0.2%. מדד המחירים לצרכן עלה במהלך 12 החודשים המסתיימים במרץ 2017 ב-0.9%. שיעור זה עדיין נמוך מהגבול התחתון של יעד האינפלציה, אך הוא הגבוה ביותר מזה כמעט שלוש שנים. עליית השכר במשק פועלת להחזרת האינפלציה לטווח היעד. מנגד, הייסוף בשער השקל מול סל המטבעות, מדיניות הממשלה להפחתת יוקר המחיה והחשיפה הגוברת לרכישות מקוונות מפחיתות את האינפלציה. נכון לתחילת חודש מאי שוק ההון צופה אינפלציה של 0.2% ב-12 החודשים הקרובים. השקל יוסף ברבעון הראשון של שנת 2017 בשיעור של 5.5% מול הדולר ומול האירו רשם ייסוף של 4.0%. בנק ישראל רכש ברבעון הראשון מטבע-חוץ בהיקף מוערך של כ-3.0 מיליארד דולר, מהם רק כ-0.25 מיליארד דולר כחלק מהתוכנית לקזז את השפעת הגז הטבעי על שער החליפין.

שוקי הכספים והון

שוקי המניות בעולם אופיינו בעלויות שערים ברבעון הראשון של שנת 2017. ברובם עיקר העלייה נרשמה בחודשים ינואר ופברואר כשבחודש מרץ נרשמה בלימה בעליית המחירים. בסיכום הרבעון הראשון עלה מדד ה-S&P500 בשיעור של 5.6%, מדד המניות האירופי ה-STOXXEUROPE60 עלה ב-7.9% ומדד השווקים המתעוררים (EEM) עלה בשיעור של 12.5%. בניגוד למגמה בעולם, מדד ת"א 125 ירד בסיכום הרבעון ב-2.4% במונחים שקליים. מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים עלו ברבעון הראשון של שנת 2017 לרמה של 1,639 מיליון ש"ח לעומת 1,391 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. שוק אגרות-החוב בישראל התאפיין במגמת עליות שערים על רקע הירידה בציפיות להעלאת ריבית. מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלה בשיעור של 0.6%. תשואת אגרת-החוב השקלית בריבית קבועה של ממשלת ישראל לעשר שנים עלתה מרמה 2.15% בסוף 2016 לרמה של 2.4% בתחילת חודש מרץ 2017, אך מאז ירדה, בדומה לעולם, והגיעה ל-2.15% בסוף מרץ 2017. מדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות ירד ב-0.6%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות תל-בונד 60 עלה ברבעון הראשון ב-1.1%, ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות הצטמצמו מעט לעומת אלה שהיו בסוף שנת 2016. בשוק הקונצרני הלא פיננסי נרשם גיוס של כ-19.7 מיליארד ש"ח, סכום גבוה בהרבה מזה שגויס ברבעון הראשון של שנת 2016 (11.4 מיליארד ש"ח), כ-50% מהגיוסים היו של סקטור הנדל"ן.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2016	2017	
(0.3%)	(0.9%)	(0.20%)	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
(1.5%)	(3.5%)	(5.5%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(18.3%)	(6.2%)	(4.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(4.0%)	(0.1%)	(3.7%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(4.8%)	0.9%	(4.0%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(18.7%)	(0.3%)	(8.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

31.03.16	30.06.2016	30.09.16	31.12.16	31.03.17	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

לפרטים ראה סעיף 5.1.2 בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

2.1.3. שינויים עיקריים במדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2016.

2.1.4. גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא רואי החשבון המבקר לנכון לכלול שינוי מהנוסח האחד על-ידי הוספת פיסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10.ג בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10.ד בדבר החקירה בנושא FIFA.

בעניין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, נאמר בביאור 10.ג כי "אין ביכולתו של הבנק, בהתבסס על חוות הדעת של יועציו המשפטיים, להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה, או את טווח החשיפה של קבוצת הבנק בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות ואפשר שבסופו של דבר התוצאות יהיו שונות, כך שהסכומים שתשלם במסגרת הסדרים עם הרשויות האמריקאיות (אם ישגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום הפרשה". נוכח אי ודאות זו כללו רואי החשבון המבקרים הפניית תשומת לב בדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-767 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 674 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה בכ-9.22% בהשוואה לשיעור של כ-8.39% ברבעון המקביל אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח			
רווח מימוני, נטו*	2,209	2,255	2.1%
הוצאות בגין הפסדי אשראי	46	107	132.6%
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	2,163	2,148	(0.7%)
עמלות והכנסות אחרות*	1,336	1,347	0.8%
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,202	2,217	0.7%
רווח לפני מסים	1,297	1,278	(1.5%)
הפרשה למסים על הרווח	631	522	(17.3%)
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	5	4	(20.0%)
רווח נקי:			
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	671	760	13.3%
הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	3	7	133.3%
המיוחס לבעלי מניות הבנק	674	767	13.8%
תשואת רווח נקי	8.4%	9.2%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית	2,168	2,518	16.14%
הוצאות ריבית	(237)	(445)	87.76%
הכנסות ריבית, נטו	1,931	2,073	7.35%
הכנסות מימון שאינן מריבית	278	182	(34.53%)
סך הרווח המימוני, נטו	2,209	2,255	2.08%

טבלה 4-2: התפתחות של סך הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח			
רווח מפעילות שוטפת ⁽¹⁾	5.0%	2,121	*2,020
הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	(70.1%)	49	164
רווח (הפסד) מהשקעות במניות	(641.7%)	65	(12)
רווחים בגין הלוואות שנמכרו	0.0%	4	*4
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽²⁾	(186.7%)	(13)	15
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽³⁾	61.1%	29	18
רווח מימוני, נטו	2.1%	2,255	2,209

* סווג מחדש.

- (1) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. מזה בגין השפעות שינויים במדד: הוצאה של 24 מיליון ש"ח ברבעון ראשון 2017 בהשוואה להוצאה בסך 147 מיליון ש"ח ברבעון ראשון 2016.
- (2) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- (3) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

הרווח המימוני, נטו הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-2,255 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,209 מיליון ש"ח ברבעון המקביל שנה קודמת. הגידול ברווח המימוני נבע מעלייה ברווח מפעילות שוטפת בעיקר בשל השפעת השינויים במדד בשל ירידה של 0.2% במדד המחירים לצרכן ברבעון הראשון בהשוואה לירידה של 0.9% ברבעון המקביל אשתקד. בנוסף חלה עלייה ברווח מהשקעה במניות, מנגד חלה ירידה ברווחים מאגרות-חוב.

טבלה 5-2: נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.2016	31.03.2017	
2.31%	2.60%	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית
0.38%	0.71%	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית
1.93%	1.89%	פער הריבית הכולל
2.06%	2.13%	יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

העלייה בשיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית וכן בשיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית ברבעון הראשון של שנת 2017 לעומת הרבעון המקביל אשתקד נבעה מהשפעת שינויים בשיעורי המדד.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין הרבעון הראשון של שנת 2017 לבין הרבעון המקביל אשתקד עולה כי השינויים בשיעורי הריבית גרמו לגידול בסך של כ-181 מיליון ש"ח והשינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לקיטון בסך של כ-39 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-107 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בהפרשה הפרטנית, נטו נרשמה ברבעון הראשון לשנת 2017 הכנסה בסך של 81 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהפרשה הפרטנית נבע בעיקרו מירידה בהוצאה הפרטנית שהסתכמה בסך של 170 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 240 מיליון ש"ח ברבעון המקביל בשנת 2016, בעוד שהקיטון בהפרשה הפרטנית היה בסכום דומה בין הרבעונים. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה ל-188 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017, בהשוואה להוצאה בסך של 64 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק "המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון"](#) בדוח הדירקטוריון. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [באור 6](#) בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח		
240	170	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(258)	(251)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(18)	(81)	הכנסה פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
64	188	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
46	107	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:		
(58)	(24)	הכנסה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(5)	(5)	הכנסה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
105	136	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
4	-	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
46	107	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:		
0.34%	0.25%	שיעור הוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.43%	0.52%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.06%	0.16%	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.14%	0.39%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
8.88%	26.93%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-1,347 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,336 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. מזה העמלות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-1,302 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,307 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. מחד חלה עלייה בעמלות מכרטיסי אשראי, מנגד נרשם קיטון בהכנסות מעמלות משוק ההון ומטיפול אשראי. בהכנסות האחרות נרשם גידול ברווח ממכירת בניינים. תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-461 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-432 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-6.7%.

טבלה 7-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח			
עמלות			
2.5%	237	243	דמי ניהול חשבונות
(8.1%)	221	203	פעילות בניירות-ערך
6.7%	432	461	כרטיסי אשראי, נטו
(15.8%)	95	80	טיפול באשראי
(0.7%)	145	144	עמלות מעסקי מימון
(3.4%)	177	171	עמלות אחרות
(0.4%)	1,307	1,302	סך-הכל עמלות
הכנסות אחרות			
55.2%	29	45	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות
0.8%	1,336	1,347	

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון ראשון של שנת 2017 ב-2,217 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,022 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד גידול בשיעור של כ-0.7%.

טבלה 8-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31.03.16	31.03.17
	במיליוני ש"ח	
	הוצאות שכר	
2.2%	1,114	1,138
	שכר	
2.8%	109	112
	מענקים ותגמול מבוסס מניות	
2.2%	1,223	1,250
	סך-הכל שכר	
(2.2%)	369	361
	אחזקה ופחת בניינים וציוד	
	-	-
	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	
(0.7%)	610	606
	הוצאות אחרות	
0.7%	2,202	2,217
	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	

הוצאות השכר הסתכמו ברבעון ראשון של שנת 2017 ב-1,250 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,223 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.2%. הגידול בשכר נבע מעלייה בהפרשות האקטואריות ומנגד המשך החיסכון בעלויות שוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות קיזז עלייה זו.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-606 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-610 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה בשיעור של 0.7%. מחד חל גידול בהוצאות ביטוח כתוצאה מרכישת ביטוח ערבויות חוק מכר ששימשו להקטנת רכיבי הסיכון ותרמו לשיפור יחס הלימות ההון. ומנגד חל קיטון בהוצאות בגין הליכים משפטיים.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2017 בסך של 522 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 631 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד שכללה הוצאה בסך 114 מיליון ש"ח עקב השלכת הורדת שיעור מס החברות על יתרות המסים הנדחים. שיעור המס האפקטיבי של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2017 הגיע ל-40.8% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 35.04% וזאת בשל הוצאות לא מוכרות ומסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר וממסים על רווחים בגין רווחי חברות מוחזקות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 בחלקם בהפסד בסך של 7 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול בהפסד נובע משינויים שליליים בשערי החליפין. **הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק** הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 בסך של 767 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 674 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-0.58 ש"ח, בהשוואה ל-0.51 ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 9-2: רווח כולל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.16	31.03.17	
בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח		
671	760	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	7	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
674	767	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:		
(93)	194	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
1	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
(268)	11	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
2	1	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(358)	208	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
105	(72)	השפעת המס המתניח
(253)	136	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(2)	(1)	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(255)	135	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
418	896	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	6	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
419	902	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה של תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 בסך של 902 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 419 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי העיקרי נבע מזקיפת הכנסות מניירות-ערך זמינים למכירה כתוצאה מעלייה במחירי הבורסה בהשוואה לירידה בתקופה המקבילה וירידה ביתרת התחייבויות בגין הטבות לעובדים שנמדדות על בסיס אקטוארי בהשוואה לגידול בתקופה המקבילה אשתקד, שחל בעקבות עלייה בהתחייבויות כתוצאה מאומדן השלכות חקיקת חוק שכר בכירים במערכת הבנקאית.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 במרץ 2017 הסתכם ב-445.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-448.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

טבלה 10-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.16	31.03.17	
	במיליוני ש"ח		
	448,105	445,847	סך-כל הנכסים
(0.5%)	271,957	269,982	אשראי לציבור, נטו
(0.7%)	80,378	77,088	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(4.1%)	71,449	74,894	ניירות-ערך ⁽¹⁾ (2)
4.8%	338,502	337,518	פיקדונות הציבור
(0.3%)	33,560	31,171	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(7.1%)	34,047	34,909	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
2.5%			

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 3.15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
 (2) לפירוט בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.3.1 מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 11-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

השינוי	ליום		
	31.12.16	31.03.17	
	במיליוני ש"ח		
1.3%	61,376	62,160	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
(1.7%)	53,662	52,725	אנשים פרטיים - אחר
(3.8%)	44,069	42,413	בינוי ונדל"ן
1.3%	27,593	27,952	מסחר
1.7%	18,144	18,450	תעשייה
(4.7%)	18,474	17,597	שירותים פיננסיים
0.1%	48,639	48,685	אחר
(0.7%)	271,957	269,982	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק "סיכון אשראי" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

חבויות בעייתיות טבלה 12-2: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.16			31.03.17			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,625	621	4,004	4,097	612	3,485	סיכון אשראי פגום
1,595	165	1,430	1,778	252	1,526	סיכון אשראי נחות
2,989	747	2,242	3,661	702	2,959	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
9,209	1,533	7,676	9,536	1,566	7,970	סך סיכון אשראי בעייתי*
7,600	1,378	6,222	8,018	1,392	6,626	סיכון אשראי בעייתי נטו
884	-	884	794	-	794	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ברבעון הראשון של שנת 2017 חל גידול בסך החבויות הבעייתיות בשיעור של 4% שנבע בעיקר מגידול בסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, מנגד נמשכה הירידה בסיכון אשראי פגום.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי ראה פרק "סיכון אשראי" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון והנהלה.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 13-2: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.16	31.03.17		
				מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
30.8%	861	1,126		אשראי תעודות
(0.1%)	52,451	52,389		ערבויות והתחייבויות אחרות**
6.1%	24,628	26,121		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
1.3%	10,759	10,897		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
(3.1%)	35,540	34,444		מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
(2.6%)	45,304	44,143		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות

- * כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 294 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 289 מיליוני ש"ח).
** כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,717 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר. (ליום 31.12.2016: 13,430 מיליוני ש"ח).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושיאין סחירות בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 31 במרץ 2017 ב-74.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-71.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, עלייה בשיעור של כ-4.8% שנבעה בעיקר מרכישת אגרות-חוב של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 14-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		
הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	
ליום 31 במרץ 2017								
52,754	70.4%	-	-	44,892	59.9%	7,862	10.5%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
7,763	10.4%	-	-	7,690	10.3%	73	0.1%	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1,409	1.9%	-	-	1,404	1.9%	5	0.0%	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
61,926	82.7%	-	-	53,986	72.1%	7,940	10.6%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1,221	1.6%	411	0.5%	807	1.1%	3	0.0%	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
9,461	12.6%	-	-	9,461	12.6%	-	-	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
10,682	14.3%	411	0.5%	10,268	13.7%	3	0.0%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
2,286	3.1%	-	-	2,225	3.0%	61	0.1%	מניות
74,894	100.0%	411	0.5%	66,479	88.8%	8,004	10.7%	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2016								
50,844	71.2%	-	-	42,424	59.4%	8,420	11.8%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
6,806	9.5%	-	-	6,729	9.4%	77	0.1%	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1,450	2.0%	-	-	1,443	2.0%	7	0.0%	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
59,100	82.7%	-	-	50,596	70.8%	8,504	11.9%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1,493	2.1%	413	0.6%	1,077	1.5%	3	0.0%	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
8,600	12.0%	-	-	8,593	12.0%	7	0.0%	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
10,093	14.1%	413	0.6%	9,670	13.5%	10	0.0%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
2,256	3.2%	-	-	2,202	3.1%	54	0.1%	מניות
71,449	100.0%	413	0.6%	62,468	87.4%	8,568	12.0%	סך-הכל ניירות-ערך

טבלה 15-2: פירוט אגרות-חוב קונצרני לפי ענפי משק

31.12.16		31.03.17		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	
7.2%	731	4.5%	485	כרייה וחציבה
12.4%	1,251	12.7%	1,352	תעשייה
3.5%	353	2.8%	296	מידע ותקשורת
2.2%	220	2.3%	243	שירותים פיננסיים
62.6%	6,316	68.7%	7,339	בנקים ומוסדות פיננסיים
12.1%	1,222	9.1%	967	אחרים
100.0%	10,093	100.0%	10,682	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

פיקדונות

טבלה 16-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.16	31.03.17	
	במיליוני ש"ח		
(0.3%)	338,502	337,518	פיקדונות הציבור
(4.1%)	4,377	4,199	פיקדונות מבנקים
41.7%	345	489	פיקדונות הממשלה
(0.3%)	343,224	342,206	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 31 במרץ 2017 הסתכמה בסך של כ-342 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-343 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 17-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.16	31.03.17	
	במיליוני ש"ח		
0.1%	868,863	869,469	ניירות-ערך ⁽¹⁾
(18.4%)	118,078	96,295	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול
2.5%	72,286	74,090	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾
5.8%	37,251	39,430	יתרות פנסיוניות נועצות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
 (2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.
 (3) יתרות מוצרים פנסיוניים וקרנות השתלמות שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו ב-31.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-33.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של כ-7.1%, שנבע מפירעון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים.

טבלה 18-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 במרץ 2017		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
14,007	17,520	12,524	16,035	כתבי התחייבות נדחים
15,468	16,040	14,663	15,136	אגרות-חוב
29,475	33,560	27,187	31,171	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

31.12.16			31.03.17			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
571,828	8,015	7,542	623,390	7,176	6,818	חוזי ריבית
268,755	3,938	3,715	246,170	4,790	4,552	חוזי מטבע
26,613	632	638	35,651	868	879	חוזים בגין מניות
862	23	28	687	11	13	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
868,058	12,608	11,923	905,898	12,845	12,262	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניות

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 במרץ 2017 הינו 1,333,550,616 ש"ח ע.ב. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 3,826,495 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק (להלן: "מניות באוצר"), כפי שיפורט להלן. להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניות:

דיבידנדים

ביום 24 באפריל 2017 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, כך שהמדיניות המעודכנת תהיה לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות החל מהרבעון הראשון של 2017. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאור הלימות ההון הגבוהה אליה הגיע הבנק, ולאחר שהתקבל אישור הפיקוח על הבנקים להגדיל את שיעור חלוקת הדיבידנד לעד 40% מהרווח הנקי החל מהרבעון הראשון של 2017. מובהר כי מדובר במדיניות חלוקה של דיבידנד וכי כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור. בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן הפיקוח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב.

יתרת העודפים של הבנק ליום 31 במרץ 2017 הסתכמה ב-27,393 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח הם רווחים שנצברו לפני 30 ביוני 1997 ולפיכך כפופים למגבלה כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנד בשנת 2017 שטרם שולם:

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד המעודכנת של הבנק ולאישור הפיקוח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 23 במאי 2017 על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מרווחי הרבעון הראשון של שנת 2017 בסך של כ-307 מיליון ש"ח המהווה 22.98 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 5 ביוני 2017 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 13 ביוני 2017 כיום התשלום.

טבלה 20-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
29.03.2017	18.04.2017	3.1045	41
16.11.2016	6.12.2016	15.7450	210
10.8.2016	31.8.2016	16.7700	223
18.05.2016	8.06.2016	10.1160	135
28.02.2016	16.03.2016	8.8040	117

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 2 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוני נזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 60%. בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%. החל מיום 1 בינואר 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי יעמוד על 100%.

יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מינימליים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% וזאת, עד ליום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את יעד יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%. למידע נוסף ראה [דוח על הסיכונים](#).

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "המכתב"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.26% למועד הדיווח, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. בהמשך למכתב האמור, בחודש מרץ 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. בהתאם לטיטוט המכתב הנוסף, יוארך תקופתו של המכתב המקורי עד ליום 30 ביוני 2018.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 21-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2016	31 במרץ 2017	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
(1)35,045	33,602	(1)35,731	הון עצמי רובד 1
1,465	1,465	1,221	הון רובד 1 נוסף
(1)36,510	35,067	(1)36,952	סך-הכל הון רובד 1
11,609	13,012	10,538	הון רובד 2
(1)48,119	48,079	(1)47,490	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
(2)290,139	316,977	(2)290,010	סיכון אשראי
4,866	5,120	5,174	סיכונים שוק
23,374	22,772	23,517	סיכון תפעולי
(2)318,379	344,869	(2)318,701	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.01%	9.74%	11.21%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.47%	10.17%	11.59%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.11%	13.94%	14.90%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(3)9.17%	(3)9.09%	(3)10.20%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
(3)12.67%	(3)12.59%	(3)13.70%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מידדה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 1,013 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2017 ו-1,065 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 22-2: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2016	31 במרץ 2017	
			במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
8,146	8,128	8,146	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
26,665	25,279	27,392	עודפים
116	124	81	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
355	372	495	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(200)	(239)	(323)	מכשירים הוניים אחרים
(37)	(62)	(60)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
35,045	33,602	35,731	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,465	1,465	1,221	מכשירים מורכבים חדשניים
36,510	35,067	36,952	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
264	1,091	242	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,627	3,859	3,625	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המת"ח
7,718	8,062	6,671	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
11,609	13,012	10,538	סך-הכל הון רובד 2
48,119	48,079	47,490	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 2-23: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2016		31 במרץ 2016		31 במרץ 2017		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
209	1,649	247	1,959	202	1,477	חובות של ריבוניות
363	2,863	407	3,233	388	2,835	חובות של ישויות סקטור ציבורי
805	6,357	706	5,607	965	7,044	חובות של תאגידים בנקאיים
15,029	118,620	16,047	127,461	15,942	116,368	חובות של תאגידים
5,854	46,207	8,014	63,656	6,274	45,796	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,956	47,005	5,834	46,337	6,567	47,934	חשיפות קמעונאיות ליחידים
928	7,323	942	7,483	1,077	7,859	הלוואות לעסקים קטנים
4,851	38,288	4,701	37,337	5,309	38,751	הלוואות לדירור
12	96	12	94	12	91	איגוח
2,303	18,180	2,420	19,222	2,439	17,806	נכסים אחרים
450	3,551	578	4,588	555	4,049	סיכון CVA
36,760	290,139	39,908	316,977	39,730	290,010	סך-הכל בגין סיכון אשראי
617	4,866	645	5,120	709	5,174	סיכוי שוק
2,961	23,374	2,867	22,772	3,222	23,517	סיכון תפעולי
40,338	318,379	43,420	344,869	43,661	318,701	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	35,045		33,602		35,731	הון עצמי רובד 1
	36,510		35,067		36,952	הון רובד 1
	48,119		48,079		47,490	הון כולל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.7% ליום 31 במרץ 2017, 12.67% ליום 31 בדצמבר 2016 ו-12.59% ליום 31 במרץ 2016. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכויי אשראי, סיכויי שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון נירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-24: יחס מינוף

31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2016	31 במרץ 2017	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
*36,510	35,067	*36,952	הון רובד 1
*503,875	493,049	*506,326	סך החשיפות
באחוזים			
7.25%	7.11%	7.30%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף למועד הדיווח, המוערכת בכ-0.15% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 6.1 בדוח הממשל התאגידי וביאור 12א בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרת המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 29 בדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017							
רווח מימוני, נטו	עמלות והכנסות אחרות	סך הכנסות	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סך הוצאות תפעוליות ואחרות	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
במיליוני ש"ח							
פעילות ישראל							
מחסי בית	761	434	1,195	113	8	108,012	124,999
מזה: הלוואות לדיור	106	16	122	(5)	41	61,699	-
מזה: כרטיסי אשראי	44	151	195	15	31	7,818	-
בנקאות פרטית	29	45	74	-	1	1,797	32,236
עסקים קטנים וזעירים	569	265	834	126	175	63,128	45,127
עסקים בינוניים	158	92	250	(45)	125	27,605	18,500
עסקים גדולים	261	175	436	(81)	246	49,352	38,622
גופים מוסדיים	25	37	62	(4)	9	1,818	50,463
ניהול פיננסי	312	28	340	-	166	-	-
אחר	(6)	212	206	-	29	5,322	-
סך-הכל פעילות ישראל	2,109	1,288	3,397	109	759	257,034	309,947
פעילות חו"ל							
סך-הכל פעילות חו"ל	146	59	205	(2)	8	16,928	27,571
סך-הכל	2,255	1,347	3,602	107	767	273,962	337,518

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2016*								
רווח מימוני, נטו	עמלות והכנסות אחרות	סך הכנסות	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סך הוצאות תפעוליות ואחרות	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסיכון תקופת הדיווח	יתרת פיקדונות הציבור לסיכון תקופת הדיווח	
במיליוני ש"ח								
פעילות ישראל								
מסקי בית	703	418	1,121	85	1,018	16	106,894	122,044
מזה: הלוואות לדיור	85	17	102	-	73	16	60,422	-
מזה: כרטיסי אשראי	35	140	175	8	116	33	8,540	-
בנקאות פרטית	27	51	78	(1)	71	4	1,874	31,366
עסקים קטנים וזעירים	484	232	716	80	403	128	59,849	39,539
עסקים בינוניים	156	111	267	(21)	83	110	28,497	17,518
עסקים גדולים	296	171	467	(103)	102	252	57,278	35,096
גופים מוסדיים	21	46	67	-	50	10	1,843	40,718
ניהול פיננסי	336	25	361	4	57	153	-	-
אחר	(5)	206	201	-	200	(24)	4,984	-
סך-הכל פעילות ישראל	2,018	1,260	3,278	44	1,984	649	261,219	286,281
פעילות חו"ל								
סך-הכל פעילות חו"ל	191	76	267	2	218	25	23,000	35,295
סך-הכל	2,209	1,336	3,545	46	2,202	674	284,219	321,576

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר מסקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר מסקי בית ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-8 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 16 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-761 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-703 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות בין התקופות לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-434 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-418 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-113 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 85 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-1,070 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,018 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מגידול בהוצאות השכר, בעיקר עקב עלייה בהפרשה למענק ובהוצאות בגין הפרשות אקטואריות. מנגד עלייה זו קוזזה בחלקה על-ידי המשך החיסכון בעלויות שוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות.

האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-108.0 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי צרכני בסך של כ-38.5 מיליארד ש"ח ואשראי לדיור - כ-61.7 מיליארד ש"ח), בדומה ליום 31 בדצמבר 2016 (מזה: אשראי צרכני בסך של כ-38.2 מיליארד ש"ח ואשראי לדיור - כ-61.0 מיליארד ש"ח).

פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-125.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-125.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר בנקאות פרטית ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 4 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-29 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-27 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-45 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מפעילות בשוק ההון. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-73 מיליון ש"ח בהשוואה ל-71 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-1.8 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2016. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-32.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-175 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-128 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-569 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-484 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-265 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-232 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בדמי ניהול חשבונות ובעמלות מעסקי מימון. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-80 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשה שנרשמה על בסיס קבוצתי עקב גידול בהיקפי האשראי ובמחיקות האוטומטיות, ומעלייה בהפרשה על בסיס פרטני. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-420 מיליון ש"ח בהשוואה ל-403 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע כתוצאה מגידול בהוצאות השכר, בעיקר עקב עלייה בהפרשה למענק ובהוצאות בגין הפרשות אקטואריות. מנגד קוזזה עלייה זו בהמשך החיסכון בעלויות שוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-63.1 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2016. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-45.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-46.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-125 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-110 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות בגין הפסדי אשראי שקוזזה על-ידי ירידה בהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-158 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-156 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-92 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-111 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות מטיפול באשראי. ההכנסות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-45 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 21 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול בהכנסות נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין עקב ירידה בהיקפי האשראי, לצד קיטון בהפרשה הפרטנית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-87 מיליון ש"ח בהשוואה ל-83 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-27.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-28.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-18.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-246 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-252 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-261 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-296 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות הריבית, כתוצאה מירידה ביתרות האשראי הממוצעות. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-175 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-171 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ל-81 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017, בהשוואה להכנסות בסך של 103 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית עקב עלייה בהיקף החובות הבעייתיים. מאידך, חלה ירידה בהפרשה הפרטנית בעיקר עקב גביית חובות שנמחקו חשבונאית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-106 מיליון ש"ח בהשוואה ל-102 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות הביטוח בשל רכישת ביטוח ערבויות חוק מחר לצורך הקטנת נכסי סיכון. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-49.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-48.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-38.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-25 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-21 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-37 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מפעילות בניירות-ערך.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-52 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-50 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-1.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 הסתכמו בכ-50.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-46.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול נבע מעלייה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-153 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-312 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-336 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה ברווחים מניירות-ערך ומירידה בהכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים. מנגד חלה עלייה עקב השפעת השינויים במדד - בשל ירידה של 0.2% במדד המחירים לצרכן ברבעון הראשון של שנת 2017 בהשוואה לירידה של 0.9% ברבעון המקביל אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-28 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-57 מיליון ש"ח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בפעילות ישראל ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם בסך של 29 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 24 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השיפור ברווחיות נבע מירידה בהפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בשל ירידת שער הדולר, לצד קיטון בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. כמו-כן נרשם ברבעון זה גידול ברווח ממכירת בניינים.

הרווח הנקי מרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתירות נכנסת הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-12 מיליון ש"ח בהשוואה ל-16 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק ושאינם התקשרה קבוצת ישראל כרס בהסדר הסתכם ליום 31 במרץ 2017 בכ-5.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-5.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם ב-8 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר עקב הכנסה חד פעמית שנרשמה ברבעון המקביל אשתקד בגין הסדרים משפטיים הקשורים ב-MBS. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- ההפסד של בנק הפועלים שוויון הסתכם בכ-4 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017 בהשוואה לרווח נקי בסך של כ-3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווחיות נבעה מקיטון בהיקפי הפעילות, וזאת עקב צמצום פעילות הבנקאות הפרטית בחו"ל כחלק מאסטרטגיית הבנק, והתאמתה לשינויים שחלו בסביבה העסקית והרגולטורית.

- הרווח הנקי של פעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-23 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017 בהשוואה לרווח נקי בסך של 14 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. פעילות זו רשמה ברבעון הראשון של שנת 2017 גידול בהכנסות, עקב גידול בהיקף הפעילות שהתבטא בעלייה ביתרות האשראי בתחום ה-Middle-Market.

- ההפסד של סניף מיאמי הסתכם בכ-7 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017 בהשוואה להפסד בסך של כ-5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד נבע ברובו מעלויות המיוחסות לסגירת הפעילות הבנקאית בסניף.

- סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 במרץ 2017 הסתכם בכ-16.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-9.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-9.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 בתחום הסינדיקציות בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-1.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2017 בבנק הפועלים שוויון הסתכם בכ-2.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-3.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, וזאת עקב צמצום פעילות הבנקאות הפרטית של בנק הפועלים שוויון.

- האשראי לציבור בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-1.1 מיליארד ש"ח ליום 31 במרץ 2017 בהשוואה לכ-1.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. הקיטון נובע מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לצמצם בהדרגתיות את תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

- סך פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-27.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.0 מיליארד ש"ח ליום בסוף שנת 2016.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-7.4 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה בסוף שנת 2016.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 מסוג Brokered CD's בסניף ניו-יורק הסתכמו בכ-5.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 בבנק הפועלים שוויץ הסתכמה בכ-9.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- הקיטון מקורו בהחלטה על צמצום פעילות הבנקאות הפרטית בחו"ל, כאמור לעיל.
- פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2017 במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב הסתכמו בכ-2.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-3.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

2.5. חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאין בנקאיות בישראל ובחו"ל. תחומי פעילותן של אותן חברות בנות שאין בנקאיות הינם בתחום הפיננסי, שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, הנפקה ומימון ומתן שירותי בנקאות להשקעות. תרומת החברות המוחזקות לתוצאות הפעילות של הבנק בנטרול הפרשי שער של חברות הבנות בחו"ל ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה ב-147 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 31 במרץ 2017 הסתכמה ב-16.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-17.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

2.5.1. חברות בת ישראל

קבוצת ישראל

הקבוצה כוללת את החברות: ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראל מימון בע"מ, ישראל כרטיס (נכסים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ. חברות אלו מהוות את פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי. פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל כרטיס", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרכרד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיסי אשראי, הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים). תרומת קבוצת ישראל לרווח הנקי של הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה ב-75 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-70 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. סך השקעת הבנק בקבוצת ישראל הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 ב-2,832 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,991 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016. הירידה נבעה כתוצאה מחלוקת דיבידנד.

לפרטים נוספים הנוגעים לקבוצת ישראל ראה [מגזר קבוצת ישראל בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי של שנת 2016](#) ולהלן. לפרטים בנוגע לתביעות משפטיות, ראה [ביאור 10 ב'](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

בהמשך לאמור בסעיף 5.5.1 לדוח הדירקטוריון והנהלה של הבנק לשנת 2016 ובביאור 36 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2016 הנהלת הבנק ממשיכה להערך בהנחיית הדירקטוריון לקראת הפרדה של קבוצת ישראל מהבנק כנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017. במסגרת זו, בוחנים דירקטוריון והנהלת הבנק מספר חלופות להעברת החזקות הבנק בקבוצת ישראל לרבות:

(א) מכירת החזקות בקבוצת ישראל למשקיע או קבוצת משקיעים.

(ב) הצעת מכר לציבור של החזקות בקבוצת ישראל.

(ג) חלוקת דיבידנד בעין של החזקות בקבוצת ישראל לבעלי המניות של הבנק; או שילוב של איזה מהחלופות שלעיל.

בהתחשב בחלופות הנשקלות כאמור ובהנחיית הדירקטוריון, החליטה הנהלת הבנק ביום 5 לאפריל 2017 להתחיל בהכנת תשקיף בקשר עם קבוצת ישראל וכן, לאחר סדרת פגישות ראשוניות עם בנקי השקעות מובילים בעולם, לשקול להתקשר עם בנק השקעות שייצע בתהליך מכירה אפשרי. למועד זה מדובר בבחינה של החלופות ואין ודאות בקשר לביצוע של איזו מהן.

במסגרת בחינת החלופות על-ידי הבנק הודיעה לבנק בעלת השליטה, אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון"), כי אם וככל שהבנק יחליט לנקוט במתווה של חלוקה בעין של מניות ישראל ("המתווה"), תתחייב אריסון לפעול בהתאם לכללים ומגבלות שיחולו בקשר להחזקה במניות ישראל כמפורט להלן: א. אריסון תפעל למכירתן של המניות שיתקבלו בידה במסגרת המתווה בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב או מחוצה לה, כך שעם השלמת המכירות כאמור לא יותרו בידיה מניות של ישראל בשיעור של למעלה מ-5% ("תקופת המעבר"). ב. במהלך תקופת המעבר, אריסון לא תרכוש מניות נוספות של ישראל, למעט קבלתן בדרך של חלוקה בעין מהבנק. ג. החל ממועד קבלת מניות ישראל בידי אריסון במסגרת המתווה, בכל מקרה, אריסון לא תצביע במניות ישראל בשיעור של למעלה מ-5% מזכויות ההצבעה בישראל. ד. אריסון לא תציע ולא תמנה דירקטור מטעמה לכהונה בדירקטוריון ישראל. כל עוד ישראל תישלט על-ידי הבנק, הרי שכל החלטות בקשר לאופן הפעלת השליטה בישראל ומינוי דירקטורים בישראל מטעם הבנק ייעשו רק על-ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. ה. במקרה שבו אריסון תבצע עסקת מכירה (מחוץ לבורסה) במחיר למניה המהווה פרמיה על מחיר המניה בבורסה במועד הרלוונטי ובאופן שלא יתאפשר ליתר בעלי המניות בבנק ליהנות מפרמיה כאמור, אזי אריסון תנקוט בצעדים שיבטיחו כי גם יתר בעלי המניות מן הציבור בישראל ייהנו מפרמיה. הודעות כאמור נמסרו גם לפיקוח על הבנקים ולרשות ניירות-ערך.

2.5.2. פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי של שנת 2016](#) ולהלן.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בציריך ובזנבה ואחד בלוקסמבורג. כמו-כן, פועל באמצעות חברה לייעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל. בנק הפועלים-שוויץ, מבצע עדכון לתמהיל מדינות היעד המרכזיות שלו בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, ומתמקד בשוויץ יעד בישראל ובאיחוד האירופי. פעילות בנק הפועלים-שוויץ עם לקוחות מאמריקה הלטינית ומרוסיה תצומצם במידה מהותית וסניף זנבה של הבנק נסגר לפעילות לקוחות בסוף אפריל 2017 ויסגר רשמית בסוף שנת 2017. כמו-כן, הנציגות של בנק הפועלים שוויץ במוסקבה נסגרה בסוף פברואר 2017. הרווח ברבעון הראשון של שנת 2017 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 1 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לרווח בסך של 4 מיליון פרנק שוויצרי ברבעון המקביל אשתקד. כתוצאה מההחלטה על צמצום הפעילות מול לקוחות אמריקה הלטינית ורוסיה, חלה ירידה בהיקף האשראי, פיקדונות הציבור ונכסי הלקוחות, שתרמו לירידה בהכנסות ברבעון זה. תרומת הפועלים שוויץ, בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל, הסתכמה בסך של 5 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 15 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית והשקעות. לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי. במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי בבנק פוזיטיף. במסגרת מימוש ההחלטה, מרבית תיק האשראי הקמעונאי של הבנק נמכר בחודש ינואר 2017. הרווח של קבוצת בנק פוזיטיף ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם בכ-1.2 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד של כ-2.7 מיליון לירות תורכיות ברבעון המקביל אשתקד. תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-16 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה שלילית של כ-7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 במרץ 2017 הסתכמה ב-275 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-290 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך כמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 31 במרץ 2017 להלן "הדוח על הסיכונים". יש לעיין בסקירה זו ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016 והדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 והביאורים הנלווים להם.

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים פיננסיים הבאים: סיכונים אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכונים שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולציה וחקיקה.

בחודש פברואר 2017 שונה מבנה צוותי הנהלה וצוותי המשנה באופן המשפר את תהליכי העבודה והפיקוח של צוותי הנהלה על הסיכונים וניהולם. השינוי אינו משפיע באופן מהותי על אופן ניהול הסיכונים. לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות הגורמים האחראים, וועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה ראה ["הדוח על הסיכונים"](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#) וכן [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

3.2.1 חבויות בעייתיות טבלה 1-3: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.16			31.03.17			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,625	621	4,004	4,097	612	3,485	סיכון אשראי פגום
1,595	165	1,430	1,778	252	1,526	סיכון אשראי נחות
2,989	747	2,242	3,661	702	2,959	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
9,209	1,533	7,676	9,536	1,566	7,970	סך סיכון אשראי בעייתי*
7,600	1,378	6,222	8,018	1,392	6,626	סיכון אשראי בעייתי נטו
884	-	884	794	-	794	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

הערה:

- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (2) לרבות בגין הלוואות לדיוור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.16	31.03.17	
במיליוני ש"ח		
3,507	2,997	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
126	126	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
3,633	3,123	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים
1.27%	1.09%	שיעור NPL מסך האשראי לציבור

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה- non performing assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,229	746	3,975
105	116	221
(36)	(5)	(41)
(222)	(63)	(285)
(382)	(32)	(414)
2,694	762	3,456
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
1,333	615	1,948
63	121	184
(32)	(48)	(80)
(282)	(65)	(347)
1,082	623	1,705
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
749	145	894
88	70	158
(18)	(13)	(31)
(192)	(28)	(220)
(122)	29	(93)
(222)	(63)	(285)
192	28	220
597	139	736

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2016		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
4,640	696	5,336
377	118	495
(47)	(5)	(52)
(83)	(45)	(128)
(405)	(50)	(455)
4,482	714	5,196
תרת חובות פגומים לתחילת השנה		
תרת חובות פגומים במהלך התקופה		
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
חובות פגומים שנמחקו		
חובות פגומים שנפרעו		
תרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
1,852	585	2,437
100	118	218
(237)	(48)	(285)
(49)	(62)	(111)
1,666	593	2,259
תרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
תרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
985	111	1,096
178	48	226
(91)	(15)	(106)
(122)	(30)	(152)
(35)	3	(32)
(92)	(37)	(129)
122	30	152
980	107	1,087
תרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
נזקף לרוויה - הפרשה להפסדי אשראי		
מחיקת חשבונאית שבוצעה בתקופה		
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
תרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.16	31.03.17	
1.44%	1.26%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.32%	0.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.49%	1.45%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.22%	1.24%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
103.82%	115.16%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
84.94%	93.65%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.16%	2.25%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.10%	0.16%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.19%	0.39%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
13.16%	26.93%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

ניתוח איכות התיק

מדדי סיכון האשראי העיקריים מצביעים ברובם על שיפור איכות התיק גם ברבעון הראשון של 2017:

- המשך ירידה בשיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
- ירידה בשיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור.
- המשך ירידה בשיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור.
- המשך ירידה בשיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.

יחד עם זאת נמשכת העלייה בשיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור וכן נרשמה עלייה בשיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.

טבלה 5-3: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
	לפי עומק פיגור	אחר*	במיליוני ש"ח
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 במרץ 2017:			
3,980	2,853	391	736
			בגין אשראי לציבור
7	7	-	-
			בגין חובות שאינם אשראי לציבור
663	534	-	129
			בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
4,650	3,394	391	865
			יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2017
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2016:			
4,127	2,801	432	894
			בגין אשראי לציבור
7	7	-	-
			בגין חובות שאינם אשראי לציבור
677	560	-	117
			בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
4,811	3,368	432	1,011
			יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

מדי רבעון מבוצעת הצפה של לקוחות בעלי פוטנציאל לבעייתיות לפי קריטריונים מוגדרים ונסקרים כל הלווים הכלולים ברשימת הפיקוח ו/או עם סיווג בעייתי. לגבי לקוחות אלו נבחנים נאותות הסיווג וההפרשה בגינם. במקרים בהם חל שינוי במצב הלקוח, חלו שינויים בביטחונות ו/או בוצעה גביה, מעודכן הסיווג בהתאם וללקוחות פגומים מעודכנת יתרת הסכום הניתן לגביה וההפרשה. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ירדה ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-161 מיליון ש"ח, מרביתה בגין אשראי הנבחן פרטנית. שיעורי יתרת ההפרשה בגין אשראי לציבור מתוך יתרות האשראי לציבור ירד ב-0.05% לעומת שנת 2016. הירידה של כ-0.4% ביתרת ההפרשה קבוצתית ברבעון הראשון של שנת 2017 נבעה בעיקר מירידה ביתרת ההפרשה לפי עומק הפיגור.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון אשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2017									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.17 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
17	3	1	10	21	2,222	2,841	21	2,592	2,850
חקלאות									
82	-	(2)	156	167	2,196	2,830	167	2,971	3,154
כרייה וחציבה									
376	17	21	379	1,133	15,513	33,438	1,149	32,576	34,291
תעשייה									
571	10	(12)	703	1,267	19,059	55,152	1,290	53,128	55,214
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾									
363	(12)	(40)	440	608	19,214	23,136	608	22,245	23,250
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן									
103	1	57	5	712	4,577	7,053	735	8,615	8,712
אספקת חשמל ומים									
1,045	130	32	552	1,726	27,018	36,773	1,742	33,539	37,142
מסחר									
88	12	23	225	410	9,339	10,806	410	9,801	10,879
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל									
44	6	7	71	121	6,647	8,267	121	7,730	8,461
תחבורה ואחסנה									
170	1	(1)	485	550	3,546	5,685	550	4,917	5,793
מידע ותקשורת									
180	(112)	(99)	82	297	13,904	23,998	297	27,686	28,322
שירותים פיננסיים									
113	19	16	65	113	9,947	13,517	113	12,453	13,581
שירותים עסקיים אחרים									
58	(2)	-	23	63	5,938	7,618	63	7,352	7,625
שירותים ציבוריים וקהילתיים									
3,210	73	3	3,196	7,188	139,120	231,114	7,266	225,605	239,274
סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾									
340	20	(5)	-	571	62,004	64,327	571	63,279	64,327
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור									
924	121	137	737	1,056	52,799	84,724	1,056	79,233	84,764
אנשים פרטיים - אחר									
4,474	214	135	3,933	8,815	253,923	380,165	8,893	368,117	388,365
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל									
-	-	-	-	-	97	1,325	-	4,614	4,614
בנקים בישראל ⁽⁹⁾									
-	-	-	-	-	864	1,010	-	53,917	53,917
ממשלת ישראל									
4,474	214	135	3,933	8,815	254,884	382,500	8,893	426,648	446,896 ⁽¹⁾
סך-הכל פעילות בישראל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 254,884, 53,975, 144, 5,529 ו-132,364 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,897 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-752 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-314 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,717 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-7,485 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2017									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.17 ⁽⁴⁾			פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
					157	359	-	358	359
				91	55	210	91	454	454
				99	3,224	4,882	99	5,785	5,913
				52	4,822	7,638	52	7,814	7,870
				-	396	906	-	1,087	1,087
				61	1,889	2,354	61	2,492	2,542
				119	2,019	2,226	119	2,109	2,226
				99	364	388	99	472	554
				-	471	958	-	1,186	1,207
				71	3,857	5,488	71	9,825	9,905
				1	819	1,046	1	1,185	1,186
				11	648	854	11	978	990
				604	18,721	27,309	604	33,745	34,293
				6	497	509	6	491	509
				33	821	1,208	33	1,171	1,216
				643	20,039	29,026	643	35,407	36,018
				-	26,593	27,450	-	41,087	41,087
				-	1,404	1,404	-	10,576	10,576
				643	48,036	57,880	643	87,070	87,681 ⁽¹⁾
				4,650	268	107	4,067	9,536	513,718
									534,577

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 18,633, 48,036, 6,732 ו-14,280 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-67 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.16 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
24	(3)	(3)	23	40	2,095	2,753	40	2,494	2,763	חקלאות
5	-	4	-	18	2,201	2,644	18	3,038	3,078	כרייה וחציבה
436	4	(27)	748	1,964	17,208	35,980	1,982	34,881	37,308	תעשייה
604	2	(34)	571	1,167	20,360	57,092	1,187	54,834	57,274	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
502	(31)	(56)	498	950	20,427	24,961	950	24,390	25,627	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
64	-	1	2	3	6,030	9,286	3	10,472	10,765	אספקת חשמל ומים
1,259	65	144	1,507	2,210	27,185	36,083	2,219	32,214	36,490	מסחר
65	14	1	227	258	9,319	10,626	258	9,552	10,674	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
42	2	(2)	70	116	6,633	8,787	116	8,197	9,069	תחבורה ואחסנה
210	(3)	(28)	698	873	3,917	5,903	877	5,188	6,322	מידע ותקשורת
184	(36)	(63)	334	340	14,739	25,269	340	28,925	29,449	שירותים פיננסיים
106	8	7	77	145	8,486	12,549	145	11,534	12,569	שירותים עסקיים אחרים
53	2	3	44	57	5,908	7,879	57	7,605	7,887	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,554	24	(53)	4,799	8,141	144,508	239,812	8,192	233,324	249,275	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
385	-	(5)	-	601	60,640	62,965	601	61,814	62,965	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
834	76	103	689	989	52,629	90,527	989	87,177	90,549	אנשים פרטיים - אחר
4,773	100	45	5,488	9,731	257,777	393,304	9,782	382,315	402,789	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	182	1,457	-	4,643	4,643	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	812	1,055	-	48,467	48,467	ממשלת ישראל
4,773	100	45	5,488	9,731	258,771	395,816	9,782	435,425	455,899 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 141,818-5,963.39, 49,308, 258,771 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,966 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-881 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-887 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-6,181 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.16 ⁽⁴⁾			פגום	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
-	-	-	-	-	138	454	-	454	454	חקלאות
6	-	-	-	100	152	336	100	964	973	כרייה וחציבה
9	-	-	11	36	3,261	5,315	36	6,417	6,751	תעשייה
74	-	2	122	159	5,757	8,025	159	7,850	8,177	בינוי ונדל"ן
6	-	1	-	36	612	1,801	36	1,954	1,981	אספקת חשמל ומים
10	(1)	1	7	25	2,262	2,859	25	2,657	2,991	מסחר
12	-	(3)	53	61	1,781	2,122	61	2,021	2,150	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	1	8	14	408	466	14	628	643	תחבורה ואחסנה
28	-	(3)	-	196	803	1,321	196	1,476	1,742	מידע ותקשורת
43	(1)	(5)	29	141	7,773	13,147	141	17,751	17,865	שירותים פיננסיים
5	-	1	1	1	657	911	1	1,070	1,073	שירותים עסקיים אחרים
17	-	-	16	16	358	585	16	716	734	שירותים ציבוריים וקהילתיים
213	(2)	(5)	247	785	23,962	37,342	785	43,958	45,534	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
2	-	-	-	10	558	577	10	560	577	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
40	(1)	2	32	42	1,922	3,103	42	3,091	3,144	אנשים פרטיים - אחר
255	(3)	(3)	279	837	26,442	41,022	837	47,609	49,255	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	1	-	-	24,551	25,825	-	38,112	38,112	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
3	-	3	-	-	1,811	1,978	-	8,204	8,204	ממשלות חו"ל
262	(3)	1	279	837	52,804	68,825	837	93,925	95,571 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
5,035	97	46	5,767	10,568	311,575	464,641	10,619	529,350	551,470	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,388,52,804, 8,009,0, 20,370-1 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-59 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.16 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
										צבור - מסחרי
	(8)	(13)	16	26	2,149	2,815	26	2,544	2,821	חקלאות
	-	20	156	171	2,291	2,958	171	3,124	3,317	כרייה וחציבה
	(21)	(115)	592	1,404	15,721	34,490	1,421	33,290	35,314	תעשייה
	(129)	(163)	687	1,188	18,577	54,392	1,212	52,338	54,470	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
	(138)	(264)	445	590	20,254	23,779	590	22,855	23,907	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
	-	(14)	2	5	4,754	7,554	5	8,723	8,820	אספקת חשמל ומים
	322	337	647	1,862	26,729	37,396	1,871	33,837	37,831	מסחר
	35	37	231	269	9,540	10,826	269	9,766	10,887	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
	17	15	72	118	6,491	8,333	118	7,822	8,578	תחבורה ואחסנה
	64	(3)	514	588	3,662	5,907	588	5,100	6,013	מידע ותקשורת
	(91)	(121)	179	397	13,901	24,320	397	27,405	28,275	שירותים פיננסיים
	33	41	74	128	9,543	13,237	128	12,091	13,287	שירותים עסקיים אחרים
	5	7	27	64	6,096	7,901	64	7,622	7,908	שירותים ציבוריים וקהילתיים
	89	(236)	3,642	6,810	139,708	233,908	6,860	226,517	241,428	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
	21	(5)	-	598	61,205	63,301	598	62,220	63,301	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
	381	481	720	1,048	53,459	84,043	1,048	78,541	84,056	אנשים פרטיים - אחר
	491	240	4,362	8,456	254,372	381,252	8,506	367,278	388,785	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
	-	-	-	-	125	1,402	-	4,336	4,336	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
	-	-	-	-	948	1,109	-	52,406	52,406	ממשלת ישראל
	491	240	4,362	8,456	255,445	383,763	8,506	424,020	445,527 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 2,554,445, 52,337, 4,737 ו-132,633 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,759 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-838 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-459 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,430 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערביות חוק מכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-7,452 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות זמננים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.16 ⁽⁴⁾			פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
					166	379	-	378	379	חקלאות
					54	220	-	665	665	כרייה וחציבה
				105	2,705	4,558	105	5,476	5,629	תעשייה
				98	5,981	8,836	98	9,017	9,106	בינוי ונדל"ן
				-	501	1,042	-	1,233	1,233	אספקת חשמל ומים
				131	1,888	2,534	131	2,616	2,651	מסחר
				77	1,714	1,946	77	1,869	1,946	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
				86	417	469	86	556	642	תחבורה ואחסנה
				-	504	957	-	1,242	1,263	מידע ותקשורת
				134	4,801	6,074	134	10,175	10,317	שירותים פיננסיים
				1	854	1,129	1	1,275	1,278	שירותים עסקיים אחרים
				13	499	663	13	788	802	שירותים ציבוריים וקהילתיים
				645	20,084	28,807	645	35,290	35,911	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
				17	537	550	17	518	550	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
				41	1,091	1,495	41	1,454	1,515	אנשים פרטיים - אחר
				703	21,712	30,852	703	37,262	37,976	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
				-	27,194	27,966	-	41,148	41,148	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
				-	1,616	1,616	-	9,872	9,872	ממשלות חו"ל
				703	50,522	60,434	703	88,282	88,996 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
				4,595	305,967	444,197	9,209	512,302	534,523	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,178,0,16,856,50,522 ו-14,440 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-60 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

3.2.3 בינוי ונדל"ן

ליום 31 במרץ 2017 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-86 מיליארד ש"ח.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016			יתרה ליום 31 במרץ 2017			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,158	1,150	3,008	3,681	1,098	2,583	בנייה למסחר ושירותים
658	169	489	686	164	522	בנייה לתעשייה
39,885	*29,028	10,857	40,527	*29,328	11,199	בנייה לדירור
27,513	5,248	22,265	26,581	5,776	20,805	נכסים מניבים
15,269	6,904	8,365	14,859	6,739	8,120	אחר
87,483	42,499	44,984	86,334	43,105	43,229	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,717 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מבר (ליום 31.12.16: 13,430 מיליוני ש"ח).

3.2.4 סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 8-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2016				31 במרץ 2017				
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לוויים	סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לוויים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
6,672	5,800	872	3	6,336	5,533	803	3	ענף משק תעשייה
1,574	1,438	136	1	1,245	1,109	136	1	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,723	1,091	1,632	2	1,334	392	942	1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2,641	1,968	673	1	2,845	1,778	1,067	1	אספקת חשמל ומים
7,414	2,152	5,262	4	7,564	2,864	4,700	4	שירותים פיננסיים
21,024	12,449	8,575	11	19,324	11,676	7,648	10	סך-הכל

טבלה 9-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק

31 במרץ 2017		
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח		
122	3,361	3,483
2,187	810	2,997
1,067	1,778	2,845
1,100	762	1,862
145	1,438	1,583
180	1,258	1,438
4,801	9,407	14,208

ענף משק

תעשייה	122	3,361	3,483
שירותים פיננסיים	2,187	810	2,997
אספקת חשמל ומים	1,067	1,778	2,845
שירותים פיננסיים	1,100	762	1,862
תעשייה	145	1,438	1,583
שירותים פיננסיים	180	1,258	1,438
סיכון-הכלל	4,801	9,407	14,208

31 בדצמבר 2016

סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח		
150	3,518	3,668
2,787	429	3,216
673	1,968	2,641
927	717	1,644
136	1,438	1,574
-	1,519	1,519
4,673	9,589	14,262

ענף משק

תעשייה	150	3,518	3,668
שירותים פיננסיים	2,787	429	3,216
אספקת חשמל ומים	673	1,968	2,641
שירותים פיננסיים	927	717	1,644
בינוי ונדל"ן - בינוי	136	1,438	1,574
תעשייה	-	1,519	1,519
סיכון-הכלל	4,673	9,589	14,262

3.2.5. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 במרץ 2017 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" ("הוראה 313"), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

בחודש יוני 2015 פורסם עדכון להוראה, הכולל בין היתר, צמצום הגדרת ההון להון רובד 1 (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים), ועדכון מגבלת החבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי שעמדה על 25% מההון כך שתעמוד על 15% מההון. מועד תחילת התיקונים להוראה, 1 בינואר 2016. לעניין הגדרת ההון יחול כדלקמן - הון רובד 1 כאמור בהגדרת ההון, בתוספת הון רובד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. תוספת זו תופחת בשיעורים שווים, על פני 12 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

על פי ההוראה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, לאחר ניכוי סכומים מותרים, לא יעלה על 15% ועל 25%, בהתאמה, מהון הבנק כהגדרתו לעיל. כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סיכון-החבוי (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים, וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מההון הבנק כהגדרתו לעיל.

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

3.2.6. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסווגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים). לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P-i Fitch, Moody's.

סיכון החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 במרץ 2017												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה
במיליוני ש"ח												
המדינה												
10,933	1,276	231	8,017	18	167	26,811	14,602	10,038	24,640	2,488	2,344	7,377
481	404	-	3,914	-	-	6,262	5,377	-	5,377	31	854	-
6,673	2,594	-	3,482	-	-	9,312	45	9	54	3,290	5,875	102
896	1,008	-	4,083	-	-	1,904	-	-	-	606	1,074	224
1,930	320	-	4,211	-	1	2,250	-	-	-	551	1,593	106
7,695	5,864	-	2,758	142	266	14,129	570	680	1,250	5,545	6,656	1,358
סך-כל החשיפות למדינות זרות												
28,608	11,466	231	26,465	160	434	60,668	20,594	10,727	31,321	12,511	18,396	9,167
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד												
216	67	-	371	-	-	283	-	-	-	110	171	2
מזה: סך החשיפות למדינות LDC												
759	280	-	906	71	194	1,567	528	679	1,207	679	338	22

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעיית וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 במרץ 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול לממשלות ⁽³⁾ לבנקים			לאחרים
		מזה: סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעיית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	חוץ-מאזני בעיית ⁽⁴⁾											
במיליוני ש"ח													
6,930	2,181	141	8,922	37	306	23,335	14,224	12,622	26,846	3,160	2,269	3,682	ארצות-הברית
264	179	-	240	-	-	8,340	7,897	-	7,897	32	411	-	שוויץ
7,147	2,582	-	3,145	-	-	9,786	57	-	57	4,706	4,898	125	אנגליה
860	877	-	123	-	-	1,737	-	-	-	432	1,050	255	גרמניה
2,176	808	-	1,164	25	34	2,984	-	-	-	804	2,069	111	צרפת
7,004	5,325	15	2,963	131	222	13,433	1,104	798	1,902	7,471	3,421	1,437	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
24,381	11,952	156	16,557	193	562	59,615	23,282	13,420	36,702	16,605	14,118	5,610	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד
222	314	-	337	-	-	536	-	-	-	260	276	-	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
768	491	-	489	102	138	2,314	1,055	797	1,852	949	286	24	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾		חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾							חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
		מזה: סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעיית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			לאחרים			
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	חוץ-מאזני בעיית ⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות			לממשלות ⁽³⁾ לבנקים		
במיליוני ש"ח													
המדינה													
9,789	1,244	207	7,836	81	230	27,079	16,046	10,623	26,669	2,366	2,703	5,964	ארצות-הברית
434	478	-	3,879	-	-	7,712	6,800	-	6,800	45	867	-	שוויץ
6,793	1,179	-	3,242	-	26	8,020	48	10	58	3,027	4,818	127	אנגליה
932	373	-	4,005	-	-	1,305	-	-	-	633	422	250	גרמניה
1,998	305	-	4,219	26	27	2,303	-	-	-	682	1,509	112	צרפת
7,176	6,109	-	3,119	163	238	14,252	967	672	1,639	6,409	5,555	1,321	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
27,122	9,688	207	26,300	270	521	60,671	23,861	11,305	35,166	13,162	15,874	7,774	
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiIGS-פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד													
243	107	-	387	-	-	350	-	-	-	143	205	2	
מזה: סך החשיפות למדינות LDC													
712	375	-	1,073	88	159	2,009	922	671	1,593	814	252	21	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 11-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 31.03.2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
350	226	39	-	85
(40)	(11)	-	-	(29)
1	-	1	-	-
1	1	-	-	-
(29)	(25)	(3)	-	(1)
283	191	37	-	55

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 31.03.2016				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
444	223	53	13	155
104	8	106	(2)	(8)
11	1	4	-	6
1	1	-	-	-
(24)	(23)	(1)	-	-
536	210	162	11	153

לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2016				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
444	223	53	13	155
(103)	(2)	(20)	(12)	(69)
49	34	14	-	1
4	4	-	-	-
(44)	(33)	(8)	(1)	(2)
350	226	39	-	85

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבביות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2017

3.2.7. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת, הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד, והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דרוג השקעה ומעלה. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 12-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 במרץ 2017			
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	במיליוני ש"ח
			דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
4,851	11,537	16,388	AAA עד AA
16,555	4,038	20,593	A+ עד A-
915	133	1,048	BBB+ עד BBB-
56	186	242	BB+ עד B-
-	-	-	פחות מ-B-
103	8	111	ללא דירוג**
22,480	15,902	38,382	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
22,480	15,902	38,382	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
4	1	5	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-172 מיליון ש"ח, מזה סך של 52 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 97 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 21 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2016 הייתה כ-194 מיליון ש"ח, מזה סך של 53 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 115 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 23 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+).
 אירלנד - סך חשיפה של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג A. (בסוף שנת 2016 סך חשיפה של כ-13 מיליון ש"ח בדירוג A והיתרה בסך 3 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-120 מיליון ש"ח, בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2016 הייתה כ-120 מיליון ש"ח, בדירוג BBB-).
 ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
 ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 44% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.16: 56% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות לתת אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch.

טבלה 12-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2016			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח			
			דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
16,853	11,202	5,651	AAA עד AA
16,123	3,719	12,404	A+ עד A-
2,053	170	1,883	BBB+ עד BBB-
79	37	42	BB+ עד B-
-	-	-	פחות מ-B
148	19	129	ללא דירוג**
35,256	15,147	20,109	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
35,256	15,147	20,109	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
5	1	4	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות הפיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-172 מיליון ש"ח, מזה סך של 52 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 97 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 21 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2016 הייתה כ-194 מיליון ש"ח, מזה סך של 53 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 115 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 23 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+).
 אירלנד - סך חשיפה של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג A. (בסוף שנת 2016 סך חשיפה של כ-13 מיליון ש"ח בדירוג A והיתרה בסך 3 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-120 מיליון ש"ח, בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2016 הייתה כ-120 מיליון ש"ח, בדירוג BBB-).
 ביון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
 ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 44% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.16: 56% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות לתת אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P ו-Fitch.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 בכ-38.4 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. עלייה זו נבעה בעיקר מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-2.4 מיליארד ש"ח. בנוסף לכך, חלה עלייה בסך כ-0.7 מיליארד ש"ח בחשיפה החוץ-מאזנית לעומת סוף שנת 2016. כ-96% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.
 החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-61.2% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, ו-38.46% בחברות ביטוח ו-0.34% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (16%), ובמדינות מערב אירופה (70%).
 ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוץ-מאזניות בגין נגזרים.
 סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

3.2.8. אשׂראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשׂראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשׂראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשׂראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשׂראי המבוקש והתאמתו ליכולת ההחזר של הלקוח. בקשות האשׂראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשׂראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשׂראי נבחנות בזירות מרבית, תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשׂראי מקוון מסוג "אשׂראי ברגע". סכום ההלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לבקש ותנאי ההלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבונותיו.

פניה יזומה למתן אשׂראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסיה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רגולטוריים וסנני סיכון. מתן האשׂראי נעשה בהתאמה לצרכי הלקוח ויכולת ההחזר שלו. בפניה יזומה מופנית תשומת לב הלקוח לנכסים פיננסיים הקיימים בחשבון, ולבחינת כדאיות לקיחת האשׂראי בהתייחס לקיומם של נכסים והתחייבויות בחשבון והתשוואה ביניהם, ככל שישנם כאלה. הפניה יכולה להתבצע בכל אחד מהערוצים בהם הלקוח פעיל. בנוסף, בפניה יזומה ללקוח קיימת הקפדה על הכללים הנדרשים על-פי הרגולציה.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשׂראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת ההחזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשׂראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשׂראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשׂראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשׂראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם:

מודל אומדן סיכון - מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשׂראי ללווים פרטיים בחטיבה הקמעונאית. הלווים מדורגים הן על-פי הסיכון להגיע לכשל, והן על-פי ההפסד החזוי. נתוני המודל משמשים לצורך קבלת החלטות באשׂראי על-ידי בעל הסמכות, וכן לצרכי בקרת סיכון ודיווח להנהלה, זיהוי מגמות ושינויים ברמת סיכון התיק, ומסייעים בטיפול ממוקד בגורמי הסיכון לצורך הקטנת הסיכון והחשיפה.

תיאבון סיכון - תיאבון הסיכון בחטיבה הקמעונאית מוגדר ומאושר בדירקטוריון מדי שנה. המדדים מנוטרים ומדווחים באופן שוטף.

מדיניות ונוהלי אשׂראי - מדיניות האשׂראי מסדירה ומגדירה את הכללים החלים על כל הגורמים בחטיבה הקמעונאית העוסקים באשׂראי, ומכוונת לשרת את המטרות העסקיות של החטיבה, ביניהן: ניהול תיק האשׂראי תוך שמירה על פרופיל סיכון מוגדר, אחידות בטיפול ובניתוח האשׂראי, התאמת מוצרי האשׂראי לצרכי הלקוחות ומענה לדרישות הרגולציה. מדיניות החטיבה הקמעונאית בנושא אשׂראי צרכני ללקוחות פרטיים מוגדרת על-ידי כללים עסקיים ועל-ידי מודלים. המדיניות מגדירה את אופן הטיפול במתן אשׂראי, לרבות עקרונות ושיקולים בעת מתן אשׂראי, ניהול אשׂראי קיים, ומעקבים נדרשים, כולל טיפול בלקוחות בעלי סממנים היכולים להעיד על קושי ביכולת שירות החוב. זאת, בהתבסס על נוהלי האשׂראי והביטחונות, בהתאם למדיניות הבנק.

מדרג סמכויות - מדרג סמכויות אשׂראי בבנק הינו עקרון בסיסי בניהול האשׂראי וסיכונים האשׂראי בבנק. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשׂראי האישיים, וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים בכירים יותר ואת הרכבם. סמכות האשׂראי לכלל בעלי התפקידים העוסקים באשׂראי נקבעת הן בהתאם להכשרה המקצועית, הידע והניסיון בתחום האשׂראי, והן בהתאמה לצרכי היחידה בה הם עובדים.

בקרות - תהליכי הבקרה בתחום סיכונים האשׂראי, מבוצעים מרמת הלווה הבודד ועד לרמת תיק האשׂראי הכולל, בהלימה למדיניות הבנק. מבוצע דיווח להנהלה ולדירקטוריון על מצב תיק האשׂראי של החטיבה הקמעונאית ועמידה במדדי הסיכון שנקבעו. הדיווח נסמך על תוצאות ניטור שוטף המבוצע באמצעות כלים תומכים לשיקוף מוקדי סיכון ומדדים חריגים. הבקרות בסניפים ובמנהלות האזור מעוגנות בנהלי הבנק. חלק מהבקרות ממוחשבות ומהוות בקרה מונעת, וחלקם באמצעות זיהוי סיכונים במערכות הממוכנות ודוחות בקרה שוטפים. הבקרות מוגדרות על-פי מוקדי הסיכון. הבקרות מבוצעות בהיקפים המשתנים בהתאם לרמת הסיכון של היחידה. תוצרי הבקרות מתועדים ומנותחים לצורך הפקת לקחים ושיפור ניהול הסיכון.

פועלים להבראה - תהליך טיפול בלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים, תוך שיתוף עימם ובכוונה לשמרם. תהליך פועלים להבראה נעשה תוך שימת לב להעצמת חירותו הפיננסית של הלקוח ומתן מענה מקצועי איכותי לצרכיו ולהעדפותיו. מעטפת השירות והטיפול בכל לקוח נקבעת באופן דיפרנציאלי, תוך התמקדות בהתאמת הטיפול למאפייני פעילותו ויכולותיו הכלכליות של הלקוח. לצורך ניהול התהליך הוקמה יחידה יעודית, בה הוכשרו עובדים מנוסים המתמחים בטיפול בלקוחות אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 13-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		באחוזים	
	31.12.2016	31.03.2017		
	במיליוני ש"ח			
				מאזני
(2.55%)	(94)	3,683	3,589	עו"ש חובה
1.01%	378	37,573	37,951	הלוואות
(7.74%)	(944)	12,203	11,259	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(1.23%)	(660)	53,459	52,799	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
4.47%	1,368	30,597	31,965	סיכון אשראי חוץ-מאזני
0.84%	708	84,056	84,764	סך-הכל סיכון אשראי כולל

טבלה 14-3: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני	השינוי	יתרה ליום			
		31.12.2016	31.03.2017		
ליום		במיליוני ש"ח			
1.96%	2.00%	0.76%	1,048	1,056	סיכון אשראי בעייתי
1.35%	1.40%	2.36%	720	737	מזה: סיכון אשראי פגום
0.15%	0.15%	-	81	81	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.71%	(1)0.92%	(1)27.03%	381	121	מחיקות חשבונאיות נטו
1.69%	1.75%	1.99%	906	924	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

ברבעון הראשון של 2017 נרשם גידול מתון ביתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל בהשפעת שיעורי הריבית הנמוכים במשק. סך סיכון האשראי המאזני ירד ברבעון האחרון בכ-1.2% לעומת גידול של כ-3.2% בשנת 2016. ירידה זו הושפעה מירידה ביתרת עו"ש חובה וחייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי. מגמת העלייה ברמת הסיכון בתיק האשראי לאנשים פרטיים נמשכת ברבעון הראשון של 2017 ומתבטאת במיוחד בגידול בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו וכן בשיעור האשראי הבעייתי, שיעור האשראי הפגום וביתרת ההפרשה להפסדי אשראי. הבנק מקיים תהליכי מעקב וניטור אחר סיכון האשראי לאנשים פרטיים ומעדכן תהליכים ככל שנדרש.

יתרות סיכון האשראי לאנשים פרטיים כוללות יתרות בגין פעילות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס המתרכזות בתחום כרטיסי האשראי. חברת ישראלכרט פעילה גם בתחום האשראי אך חלקה בתיק הלוואות הכולל נמוך ועומד על כ-5.8% מיתרת הלוואות ברבעון הראשון של 2017 לעומת כ-5.5% בדצמבר 2016.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

3.2.9 סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 15-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.16	31.03.16	31.03.17
במיליוני ש"ח		
69,254	67,438	70,053
1,737	1,987	1,653
93	123	85
71,084	69,548	71,791

יתרות אשראי

הלוואות מכספי הבנק	69,254	67,438	70,053
הלוואות מכספי האוצר*	1,737	1,987	1,653
מענקים מכספי האוצר*	93	123	85
סך-הכל	71,084	69,548	71,791

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	31.03.17	
31.12.16	31.03.16		
במיליוני ש"ח			

ביצוע

הלוואות מכספי האוצר

הלוואות	10	1	6
מענקים	4	1	-
סך-הכל מכספי האוצר	14	2	6
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק	11,937	2,864	3,015
סך-הכל הלוואות חדשות	11,951	2,866	3,021
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	995	366	157
סך-הכל הלוואות שניתנו	12,946	3,232	3,178

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 16-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
יתרת חוב שיעור רשומה שינוי בתקופה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח	שיעור יתרה במיליוני ש"ח
70,053	0.8%	527	28.7%	20,093	18.0%	12,624	36.8%	25,796	15.7%	11,013	31.03.17
69,254	0.8%	574	29.1%	20,120	18.2%	12,630	36.6%	25,360	15.3%	10,570	31.12.16

היקף החוב הבעייתי

בשנים האחרונות ניכרת ירידה מתמשכת בשיעור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי ובהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה 17-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור הפרשה להפסדי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (הפרשה קבוצתית) במיליוני ש"ח	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	שיעור חוב בעייתי
1.4%	955	0.6%	391	0.2%	125	70,053	31.03.17
1.5%	1,014	0.6%	432	0.2%	123	69,254	31.12.16

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק. גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה.

ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, אינפלציה חדה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדיור, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח – ביטוח חיים וביטוח מבנה. לפרטים נוספים, ראה [פרק "מגזר משקי הבית"](#) לעיל.

טבלה 18-3: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

2016		2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח				
67,438	68,602	68,890	69,254	70,053
0.3%	1.7%	0.4%	0.5%	1.2%
2,864	3,261	3,038	2,774	3,015
יתרות לסוף תקופה				
שינוי ביתרות				
ביצוע הלואות חדשות				

ברבעון הראשון של שנת 2017 חלו עלייות מתונות ביתרות, תוך ירידה קלה בנתח השוק בפעילות זו.

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

אישור ההלוואות לדיור מתבצע בהתאם למדרג סמכויות המגלם את מהות בקשת האשראי והסיכון הגלום בה. כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

נתוני הלואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים

טבלה 19-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16	31.03.17	
מאפיינים					
31.2%	27.0%	18.8%	24.5%	26.1%	שיעור מימון מעל 60%
0.3%	0.2%	0.1%	0.2%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
30.3%	29.9%	31.0%	30.0%	30.7%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
53.7%	53.8%	55.7%	56.4%	56.8%	שיעור בריבית משתנה
3.3%	2.8%	2.6%	3.0%	5.9%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
15.3%	15.2%	14.1%	14.6%	11.3%	שיעור ההלוואות להשקעה מרכישה
6.5%	6.6%	6.3%	5.7%	6.5%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 65 (ללא השקעה)
613	686	681	632	561	הלואה ממוצעת לרכישה באלפי ש"ח
22.8	23.3	23.3	23.2	23.8	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ציון כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 – דוח על הלואות לדיור.

ברבעון הראשון של 2017 ישנה עלייה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60% אך שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה הגבוה מ-40% ירד לרמה אפסית. כמו-כן, נרשמה עלייה בשיעור ביצועי ההלוואות לכל מטרה ונמשכת מגמת הגידול בתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון מניות ומרווחי אשראי (סיכון השקעה) ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#) וכן [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#).

3.3.1 סיכון ריבית

סיכון ריבית הינו הסיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות שונים.

ניתוח רגישות השווי ההוגן

טבלה 20-3: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה

31 במרץ 2017						
סך-הכל	מטבע-חוף**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
421,262	8,556	6,665	66,763	45,416	293,862	נכסים פיננסיים*
737,509	17,578	24,850	319,411	21,985	353,685	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף-מאזניים***
392,035	4,882	13,939	85,161	38,955	249,098	התחייבויות פיננסיות*
738,064	18,427	18,842	302,853	24,484	373,458	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף-מאזניים***
28,672	2,825	(1,266)	(1,840)	3,962	24,991	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוף-מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוף.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוף-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

טבלה 20-3: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2016						
סך-הכל	מטבע-חוף**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
424,438	10,513	8,186	65,261	46,088	294,390	נכסים פיננסיים*
748,382	15,222	26,619	327,537	23,632	355,372	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף-מאזניים***
396,173	4,932	15,359	86,343	41,415	248,124	התחייבויות פיננסיות*
749,038	16,645	20,265	310,550	24,608	376,970	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף-מאזניים***
27,609	4,158	(819)	(4,095)	3,697	24,668	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוף-מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוף.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוף-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

טבלה 21-3: השפעת שינויים הפוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים

31 במרץ 2017							
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד

במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(4.8%)	(1,382)	27,290	2,751	(1,315)	(2,253)	3,924	24,183	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.5%)	(137)	28,535	2,818	(1,270)	(1,883)	3,959	24,911	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
5.2%	1,499	30,171	2,904	(1,213)	(1,403)	4,016	25,867	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

31 בדצמבר 2016							
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד

במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(4.7%)	(1,289)	26,320	4,076	(832)	(4,398)	3,687	23,787	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.5%)	(126)	27,483	4,146	(822)	(4,120)	3,695	24,584	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
5.1%	1,407	29,016	4,222	(810)	(3,759)	3,724	25,639	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 ** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפריטים נוספים בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2017.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית טבלה 22-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד

ליום 31 במרץ 2017					
מעל דרישה עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 חודשים	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
210,101	20,867	29,096	15,924	6,017	5,801
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾					
62,283	110,265	55,137	64,557	26,964	27,572
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
692	2,548	2,023	207	648	553
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
273,076	133,680	86,256	80,688	33,629	33,926
סך-הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
214,983	7,752	11,333	9,341	3,662	1,647
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
62,765	120,810	65,413	65,322	26,809	27,862
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
657	1,600	2,032	4	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
278,405	130,162	78,778	74,667	30,471	29,509
סך-הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
(5,329)	3,518	7,478	6,021	3,158	4,417
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
(5,329)	(1,811)	5,667	11,688	14,846	19,263
החשיפה המצטברת במגזר					

* סווג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-155 מיליוני ש"ח והקטנת מחימי הנכסים ופער המח"מ ב-0.03 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2016 בדצמבר 31			2016 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2017					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	
0.50	2.87	294,383	0.48	2.35	*273,686	0.49	2.97	293,862	4,108	118	1,830
1.16		351,603	1.14		*361,376	1.20		347,014	-	-	236
2.23		3,776	2.19		6,084	1.31		6,671	-	-	-
⁽²⁾ 0.87		649,762	⁽²⁾ 0.87		*641,146	⁽²⁾0.88		647,547	4,108	118	2,066
0.22	1.19	248,124	0.22	1.04	*234,768	0.22	1.33	249,098	80	3	297
1.11		374,221	1.12		*378,544	1.17		369,165	-	-	184
0.34		2,749	0.26		4,394	0.31		4,293	-	-	-
⁽²⁾ 0.75		625,094	⁽²⁾ 0.77		*617,706	⁽²⁾0.78		622,556	80	3	481
		24,668			23,440			24,991	4,028	115	1,585
									24,991	20,963	20,848

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)
טבלה 23-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד

ליום 31 במרץ 2017					
מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
5,775	9,821	15,176	7,766	2,336	1,930
4,022	2,070	10,056	4,311	930	355
9,797	11,891	25,232	12,077	3,266	2,285
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
8,211	10,618	12,801	4,329	458	1,613
4,823	1,969	9,512	4,971	1,274	1,451
13,034	12,587	22,313	9,300	1,732	3,064
מכשירים פיננסיים, נטו					
(3,237)	(696)	2,919	2,777	1,534	(779)
2,518	5,755	6,451	3,532	755	(779)

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדירור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-162 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
 ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
 ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
 ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2016 בדצמבר 31			2016 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2017					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	מכלול 20 שנה ללא תקופת פירעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
3.24	3.30	46,088	3.38	2.43	51,109	3.19	3.55	45,416	91	193	2,328
2.62		23,632	3.10		22,222	2.70		21,985	-	-	241
⁽²⁾ 3.03		69,720	⁽²⁾ 3.30		73,331	⁽²⁾ 3.03		67,401	91	193	2,569
3.38	0.94	41,415	3.88	0.85	45,431	3.40	0.90	38,955	-	1	924
2.80		24,608	3.20		23,983	2.80		24,484	-	-	484
⁽²⁾ 3.16		66,023	⁽²⁾ 3.63		69,414	⁽²⁾ 3.17		63,439	-	1	1,408
		3,697			3,917			3,962	91	192	1,161
									3,962	3,871	3,679

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 24-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ

ליום 31 במרץ 2017					
מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
במיליוני ש"ח					
מטבע-חוץ⁽³⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
5,747	7,757	9,206	5,231	11,505	41,446
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾					
30,258	9,189	45,984	90,753	122,967	50,852
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
8	10	39	3,377	4,500	2,841
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
36,013	16,956	55,229	99,361	138,972	95,139
סך-הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
185	406	2,548	14,125	17,654	69,005
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
33,909	9,199	46,194	82,043	106,186	48,344
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
524	616	243	3,282	5,399	2,856
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
34,618	10,221	48,985	99,450	129,239	120,205
סך-הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
1,395	6,735	6,244	(89)	9,733	(25,066)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
(1,048)	(2,443)	(9,178)	(15,422)	(15,333)	(25,066)
החשיפה המצטברת במגזר					

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשויכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2016 בדצמבר 31			2016 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2017					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	מכלול 20 שנה ללא תקופת פירעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	באחוזים	באחוזים
1.17	2.94	83,960	1.18	2.54	86,731	1.21	2.80	81,984	693	97	302
1.07		359,652	1.12		290,539	1.10		351,064	-	-	1,061
0.29		9,726	0.24		12,500	0.25		10,775	-	-	-
⁽²⁾ 1.07		453,338	⁽²⁾ 1.10		389,770	⁽²⁾ 1.10		443,823	693	97	1,363
0.17	1.40	106,613	0.19	1.16	102,586	0.17	1.46	103,952	9	-	20
1.22		336,844	1.31		273,196	1.21		327,232	-	103	1,254
0.96		10,637	1.06		14,032	0.73		12,920	-	-	-
⁽²⁾ 0.97		454,094	⁽²⁾ 1.01		389,814	⁽²⁾ 0.95		444,104	9	103	1,274
		(756)			(44)			(281)	684	(6)	89
									(281)	(965)	(959)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 25-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 במרץ 2017					
מעל דרישה עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל דרישה עד 3 חודשים
במיליוני ש"ח					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
17,323	23,595	40,306	42,093	34,708	253,477
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾					
61,852	38,223	120,597	150,201	234,162	113,490
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
561	658	246	5,400	7,048	3,533
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
79,736	62,476	161,149	197,694	275,918	370,500
סך-הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
10,043	14,686	24,690	29,787	25,864	285,601
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
66,594	37,977	121,028	152,427	228,270	112,560
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
524	616	247	5,314	6,999	3,513
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
77,161	53,279	145,965	187,528	261,133	401,674
סך-הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
2,575	9,197	15,184	10,166	14,785	(31,174)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
20,733	18,158	8,961	(6,223)	(16,389)	(31,174)
החשיפה המצטברת במגזר					

* סווג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. במגזר הלא-צמוד והצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-155 ו-162 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.03 ו-0.18 שנה, בהתאמה. במגזר מטבע-החוץ השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשבצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

2016 בדצמבר 31			2016 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2017					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
0.92	3.06	428,044	0.97	2.42	*415,038	0.91	3.15	425,038	8,668	408	4,460
1.12		735,256	1.19		674,565	1.20		720,776	713	-	1,538
0.83		13,502	0.88		18,584	0.66		17,446	-	-	-
⁽²⁾ 1.08		1,176,802	⁽²⁾ 1.11		*1,108,187	⁽²⁾ 1.09		1,163,260	9,381	408	5,998
0.53	1.05	397,510	0.64	0.98	*383,839	0.52	1.06	393,495	1,579	4	1,241
1.17		736,042	1.27		676,151	1.19		721,589	708	103	1,922
0.83		13,386	0.87		18,426	0.63		17,213	-	-	-
⁽²⁾ 0.98		1,146,938	⁽²⁾ 1.04		*1,078,416	⁽²⁾ 0.98		1,132,297	2,287	107	3,163
		29,864			29,771			30,963	7,094	301	2,835
									30,963	23,869	23,568

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

הבנק מתמקד בניהול רגישות הערך, אשר מתבססת על שינויי הערך המהוון של כלל הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק עם שינוי הריבית (תוך שימוש במודלים פנימיים לצרכי החישוב), ומנטר את רגישות ההכנסה באמצעות מגבלות. רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, שכן בניגוד אליה, רגישות ההכנסה אינה מביאה בחשבון שינויי ערך מהוון של נכסים והתחייבויות ארוכים אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן, אך כן מביאה בחשבון באופן מלא שינויי מרווחי פיקדונות ועו"ש. הבנק מודד את רגישות הערך הכלכלי למגוון תרחישים מדי חודש, תדירות התואמת לאופי התיק הבנקאי, עם מדידות בתדירות גבוהה יותר לצרכי ניהול החשיפה. רגישויות התיק למסחר נמדדות מספר פעמים ביום.

טבלה 26-3: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)

מינימום בשנת 2017		מקסימום בשנת 2017		31 במרץ 2017		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
315	(257)	381	(319)	(34)	381	(319)
בבנק						
315	(257)	372	(310)	(34)	372	(310)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	9	(9)	(1)	9	(9)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
120	(88)	195	(138)	(11)	120	(91)
בבנק						
126	(87)	168	(127)	(10)	126	(87)
מזה: בתיק הבנקאי						
3	(4)	26	15	-	(6)	(5)
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
26	(22)	34	(29)	(2)	26	(22)
בבנק						
25	(21)	36	(31)	(3)	31	(27)
מזה: בתיק הבנקאי						
(2)	2	(5)	6	1	(5)	5
בתיק למסחר						

מינימום בשנת 2016		מקסימום בשנת 2016		31 בדצמבר 2016		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
164	(120)	321	(262)	(29)	321	(262)
בבנק						
163	(118)	324	(264)	(29)	324	(264)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	6	(5)	-	(3)	2
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
153	(121)	289	(243)	(26)	289	(243)
בבנק						
134	(103)	278	(235)	(25)	271	(227)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	(2)	47	(47)	(1)	18	(16)
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
19	(15)	(165)	163	(2)	20	(15)
בבנק						
31	(26)	(173)	168	(3)	31	(26)
מזה: בתיק הבנקאי						
2	(2)	33	(32)	1	(10)	11
בתיק למסחר						

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2017

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים. נגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי משפיעים על הון הבנק ישירות דרך חשבון רווח והפסד. הבנק מגדר בנגזרים, תוך שימוש בחשבונאות גידור, חלק מרגישות הריבית של אגרות-החוב הארוכות במטבע-חוץ. כמו-כן משתמש הבנק בנגזרים הן לגידור רגישות בתיק הבנקאי והן לפעילות בתיק למסחר. רגישות אלו נכללות בתוך רגישות הערך שהובאה לעיל. בנוסף לבחינת רגישות הערך הכוללת, הבנק בוחן גם את רגישות הנגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי אל מול מגבלות רגישות ייעודיות ונפרדות מהמגבלות הכוללות.

למידע נוסף על סיכון הריבית ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#) וכן [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#).

3.4 סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק מוגדר כיכולתו של הבנק לעמוד בפירעון התחייבויותיו במועד פירעונן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון – הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות.

לפירוט והרחבה ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#) וכן [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2017](#).

טבלה 2-3: יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017 באחוזים
א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾		
124%	105%	128%
80%	80%	100%
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾		
118%	98%	122%
80%	80%	100%

* היחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים עומד על שיעור של 100% החל מיום 1 בינואר 2017.
 (1) החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאוחד מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצע ברבעון המדווח הינו 64. בשנת 2016 היחס במאוחד חושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ודווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות.
 (2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, מודלי טווח קצר כדוגמת LCR ומודל פנימי ל-30 יום, מודלי טווח בינוני כדוגמת מודל פנימי דמוי NSFR (מקורות מימון יציבים למעל שנה חלקי צרכי מימון יציבים למעל שנה כהגדרתם בבנק ברוח המלצות ועדת באזל) ומגבלות המתחייבות לטווח הארוך. הבנק מחזיק במאוחד, לזמן משבר, נכסים נזילים (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 113,146 מיליון ש"ח נכון ליום 31 במרץ 2017, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים על-פי הוראת נב"ת 221. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו, בדגש על חברות בנות בנקאיות בחו"ל. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיק נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לכל התרחישים הנדרשים. הבנק עומד במגבלה הרגולטורית הנדרשת לשנת 2017 ובהתאם לתוכנית העסקית ימשיך לעמוד במגבלות הנדרשות.

טבלה 28-3: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**

31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2017	
במיליוני ש"ח		
12,696	15,429	קבוצה א
3,785	4,746	קבוצה ב
3,019	3,451	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

למידע על נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון ראה [ביאור 32 בדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

3.5. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים, פעילות בחירום ועוד.

להרחבה בנושא הסיכון התפעולי ואופן ניהולו ובכלל זה סיכון טכנולוגיה ומחשוב, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

3.6. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד (הבנק) עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות.

למידע נוסף על סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

3.7. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני.

למידע נוסף על הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#) וכן [ביאור 10](#) בדוחות הכספיים לשנת 2016 [וביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2017.

3.8. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקאות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים.

למידע נוסף בנושא סיכון המוניטין ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

3.9. סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטוטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

למידע נוסף בנושא סיכון הרגולציה והחקיקה ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות בולטות ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2017.

3.10. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעות והנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולועדות הרלוונטיים. למידע נוסף בנושא הסיכון הכלכלי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).
לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרץ 2017.

3.11. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום. למידע נוסף בנושא הסיכון האסטרטגי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

3.12. סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי. למידע נוסף בנושא הסיכון הסביבתי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 [והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

3.13. הליכים משפטיים ואחרים

א. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עליות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו. לפירוט בדבר התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה [ביאור 10.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. הליכים אחרים

לפרטים בדבר הליכים אחרים, ראה [סעיף 6.13 בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס לסעיף 6.13 האמור, למעט כמפורט להלן:

- ביום 9 באפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו דרישה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198 א' לחוק החברות, תשנ"ט-1999, זאת לצורך בחינת הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק. על-פי האמור בבקשה, הבנק ובנק פועלים שוויץ סייעו ללקוחות באוסטרליה להעלים מס במדינתם. טרם חלף המועד להגשת תגובת הבנק לבקשה הני"ל.
- באשר להליכים שפורטו בסעיפים 2 ו-3 לסעיף 6.13 לדוח האמור, ביום 5 במרץ 2017 הגישו המבקשים בהליכים הני"ל בקשה לאיחוד הבקשות וייצוג משותף, במסגרתה התבקש בית המשפט לאחד את הדיון בשתי הבקשות בפני אחד המותבים. הבנק הגיש תגובה לבקשת האיחוד והבהיר כי הוא מתנגד למבוקש ככל שכוונת המבקשים הייתה ששני הליכים ימשיכו להתנהל במקביל, אולם לא יתנגד לבקשה ככל שיובהר כי ינוהל הליך אחד, בהתאם לבקשה לאישור תביעה נגזרת שכבר הוגשה בגדרי הבקשה שפורטה בסעיף 3 האמור. ביום 5 באפריל 2017 ניתנה החלטה לפיה הבקשה לאיחוד הבקשות וייצוג משותף התקבלה, תוך שנקבע כי שאלת השלכות האיחוד על אופן המשך הליכים יקבעו לאחר שיחודשו הליכים בתיק.
- באשר לעתירה שפורטה בסעיף 4 לסעיף 6.13 לדוח האמור, דיון בערעור נקבע ליום 18 באוקטובר 2017. ביום 28 בינואר 2017 הוגשה בקשה מטעם עמותת צדק פיננסי להצטרף להליך כ"דיד בית המשפט".
- באשר לבקשה שפורטה בסעיף 5 לסעיף 6.13 לדוח האמור, ביום 19 במרץ 2017 הגיש המבקש בקשה לגילוי ועיון במסמכים על-פי סעיף 198 א' לחוק החברות, תשנ"ט-1999.
- באשר לבקשה שפורטה בסעיף 6 לסעיף 6.13 לדוח האמור ביום 9 בינואר 2017 הגיש המבקש בקשה לתיקון הבקשה לאישור תביעה נגזרת, וביום 27 בפברואר 2017 התקבלה החלטת בית המשפט אשר דוחה את הבקשה.
- באשר לבקשה שפורטה בסעיף 6.13 לדוח האמור, לאור פרישתה של גבי כבוד השופטת ד. קרת הועברה הבקשה לכב' השופט מ. אלטוביה אשר קבע ביום 28 במרץ 2017 כי על בנק ישראל והפיקוח על הבנקים להודיע עד ליום 15 במאי 2017 האם בדעתם להצטרף להליך. נכון ליום 20 במאי 2017, לא הוגשה הודעה כאמור.

3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח

בהמשך למתואר בדוח הדירקטוריון והנהלה סעיף 6.14 בדוחות הכספיים לשנת 2016 להלן השינויים העיקריים שחלו ברבעון הראשון לשנת 2017:

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

הוראות ויוזמות מהותיות בשנת 2017

- בנק ישראל בוחן את שיעור העמלה הצולבת בכרטיסי אשראי על מנת לקבוע מתווה עתידי לשיעור העמלה לשנים הקרובות.
- תיקון 3 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (חוק אשראי הוגן) צפוי לקבוע לבנקים לראשונה תקרת ריבית (ריבית בנק ישראל +15%). בנוסף החוק ישווה את כללי הגילוי הנאות בעת מתן אשראי בין בנקים לגופים חוץ בנקאיים. התיקון נמצא בהכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת חוק ומשפט.
- צוות של בנק ישראל ומשרד האוצר דן במתווה להחלת ביטוח פיקדונות במערכת הבנקאית.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרם).

עיקר הוראות החוק:

- חברות כרטיסי האשראי יופרדו מן הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי).
- בנקים גדולים יוכלו להנפיק כרטיסי אשראי תחת מגבלות. המגבלה העיקרית מחייבת את הבנקים הגדולים לצמצם ללקוחותיהם ב-50% את מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי זאת תוך 4 שנים.
- בנקים נדרשים לתפעל כרטיסי אשראי דרך 2 חברות מתפעלות לפחות, כאשר נתח השוק המרבי של חברה מתפעלת יהיה 52%.
- למשך תקופת המעבר, הוגבלה הפנייה של שני הבנקים הגדולים ללקוח, שברשותו כרטיס אשראי, לחלון של 45 ימי עבודה לפני סיום תוקף הכרטיס כדי להציע ללקוח לחדש את הכרטיס או לקבל כרטיס חדש.
- הבנקים ידרשו להחצין ליישיות שיאשרו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות ומידע נוסף כפי שיוגדר בתקנות (Read Only).
- חיוב הבנקים לאפשר ללקוחות שעבוד שני לטובת מלווה אחר.
- בנק יאלץ למכור את אחזקותיו בשב"א שמעל 10% תוך 4 שנים כאשר זכות ההצבעה בגין מניות אלו תורדם החל מיום 1 ביוני 2017.
- ניתנה סמכות לשר האוצר לחייב בנק לארח על תשתיות המחשב שלו בנקים אחרים ואגודות אשראי זאת תוך 18 חודשים מיום כניסת החוק לתוקף. שר האוצר יוכל להפעיל את סמכותו רק במידה ולא קמו חלופות טכנולוגיות אחרות לאספקת שירותי מחשב והתנאים שהציע הבנק לגוף המבקש להתארח אינם סבירים וזאת בתנאי שלא יהווה סיכון לציבות הטכנולוגית של הבנק.
- הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע.

לפרטים נוספים בנושא רפורמות מרכזיות נוספות ראה [פרק חברות מוחזקות עיקריות](#), קבוצת ישראל כרטיס לעיל.

4. מדיניות ואומדנים חשובים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשובים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2016. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בודקה, כי האומדנים וההערכות שישמשו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2016.

4.2. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הני"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות.

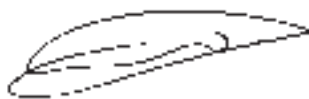
הבנק מבצע עבור שנת 2017 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

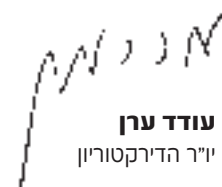
הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרץ 2017 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2017 חל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, עם החלפת מערכת הספר הראשי בבנק למערכת המבוססת תשתית SAP (להלן: מסר), תוך שיפור ביכולת הניתוח והבקרה, והמוטמעת בבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017. מסר הוטמעה לאחר ריצה במקביל עם המערכת הקודמת. הבנק עדכן את תהליכי הדיווח הכספי הרלוונטיים ובמסגרת בחינת אפקטיביות נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, ייצע הבנק בדיקת אפקטיביות של הבקרות בסביבת מסר נכון לסוף שנת 2017 כנקבע בהוראות סעיף 404. מעבר לכך לא חלו שינויים מהותיים בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 23 במאי 2017

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרייך במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2 / באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רוברד 1 והון רוברד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה

קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של

כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית

בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים

גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות

בשוקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות

המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים

בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם

תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market – שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan – אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk – מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק, המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או

תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule – חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו

(proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

ח
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 189, 187, 148, 147, 146, 79, 34
 190
מגזרי פעילות פיקוחיים 142, 140, 138, 136, 134, 79, 31, 30, 8, 7
 144
מדינות זרות 23
מדיניות חשבונאית 90, 89, 79
מינוף 121, 120, 119, 118, 117, 116, 115, 114, 79, 29, 11, 8
חסגרות אשראי 166, 22

נ
נגזרים 60, 58, 54, 53, 52, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 33, 25, 22, 17, 16, 8
 131, 130, 129, 128, 127, 126, 119, 93, 92, 91, 87, 84, 79, 69, 66, 64, 62
 179, 178, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 133, 132
 214, 213, 212, 211, 210, 209, 208, 205, 202, 201, 182, 181, 180
נדילות 125, 121, 70, 69, 51, 35, 26, 11, 8, 7
ניירות-ערך 43, 42, 41, 40, 35, 34, 28, 24, 23, 21, 20, 16, 12, 11, 10, 8
 102, 101, 100, 99, 98, 97, 96, 95, 94, 88, 87, 84, 83, 79, 53, 52, 48, 45, 44
 158, 157, 156, 154, 153, 152, 151, 150, 149, 122, 119, 105, 104, 103
 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159
 214, 210, 208, 201, 179, 178, 176, 175, 174
נכסים אחרים 149, 105, 104, 103, 87, 84, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 29
 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 154, 153, 152, 151, 150
 209, 169, 168, 167, 165
נכסי סיכון 144, 140, 136, 115, 32, 29, 27

ס
סייבר 13
סיכון אשראי 43, 42, 41, 40, 39, 38, 36, 35, 29, 27, 23, 22, 18, 12, 8, 7
 115, 106, 105, 104, 91, 90, 79, 55, 54, 53, 52, 50, 49, 48, 47, 46, 45, 44
 160, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 152, 151, 150, 149, 133, 132
 206, 191, 166, 165, 164, 163, 162, 161
סיכונים אחרים 35, 13
סיכון מוניטין 71, 70, 35, 13, 7
סיכון מימון 69
סיכון נדילות 69, 35, 11, 7
סיכון סביבתי 71, 7
סיכון ריבית 58, 35, 26
סיכון שוק 58, 35, 29, 8, 7
סיכון תפעולי 115, 70, 35, 29, 27, 7

א
איגוח 214, 131, 127, 125, 92, 29
אשראי לציבור 52, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 38, 37, 36, 21, 18, 12, 8
 149, 148, 147, 146, 144, 140, 136, 106, 105, 104, 103, 91, 87, 84, 79, 53
 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 152, 151, 150
 192, 191, 190, 189, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164
 214, 213, 208, 206, 201, 200, 198, 196, 195, 194

ג
גידור 131, 130, 129, 128, 127, 126, 96, 95, 94, 92, 83, 69, 57, 20

ד
דיבידנד 182, 181, 180, 114, 92, 88, 86, 85, 34, 26, 25, 12, 8

ה
הון אנושי 203
הון מניות 86, 85, 28
הלבנת הון 70
הלוואות לדיוור 57, 56, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 36, 31, 30, 29, 22, 21, 8
 151, 150, 148, 147, 146, 144, 142, 140, 138, 136, 134, 105, 104, 103
 194, 193, 190, 189, 187, 170, 166, 165, 155, 154, 153, 152
הליכים משפטיים 123, 71, 19, 15, 7
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 158, 157, 156
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 18

ו
ועדת שטרונ 190, 183, 72

ז
זכויות עובדים 113, 112, 111, 110, 109, 108, 87, 79

ח
חובות פגומים 105, 104, 103, 90, 53, 52, 50, 49, 48, 38, 37, 12, 11
 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 154, 153, 152, 144, 140, 136
 208, 170, 166, 164

י
ירידת-ערך 58

ע

עמלות 8, 11, 12, 16, 18, 19, 30, 31, 82, 123, 124, 134, 138, 142, 146,
147, 148, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 198, 200, 201, 207,

208

ענפי משק 8, 22, 24, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 53

פ

פיקדונות הציבור 12, 21, 24, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 79, 84, 91, 107,
136, 140, 144, 146, 147, 148, 167, 168, 169, 171, 172, 173, 189, 190,

191, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 202, 210, 211, 213

ר

רווח למניה 82, 90

ש

שווי הוגן 17, 20, 25, 28, 58, 59, 60, 62, 64, 66, 68, 69, 79, 83, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 110, 127, 129, 131, 132, 133, 167, 168,

169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182,

205

ת

תגמול 108, 112, 214

תיק למסחר 23

תשלום מבוסס מניות 85, 86, 87